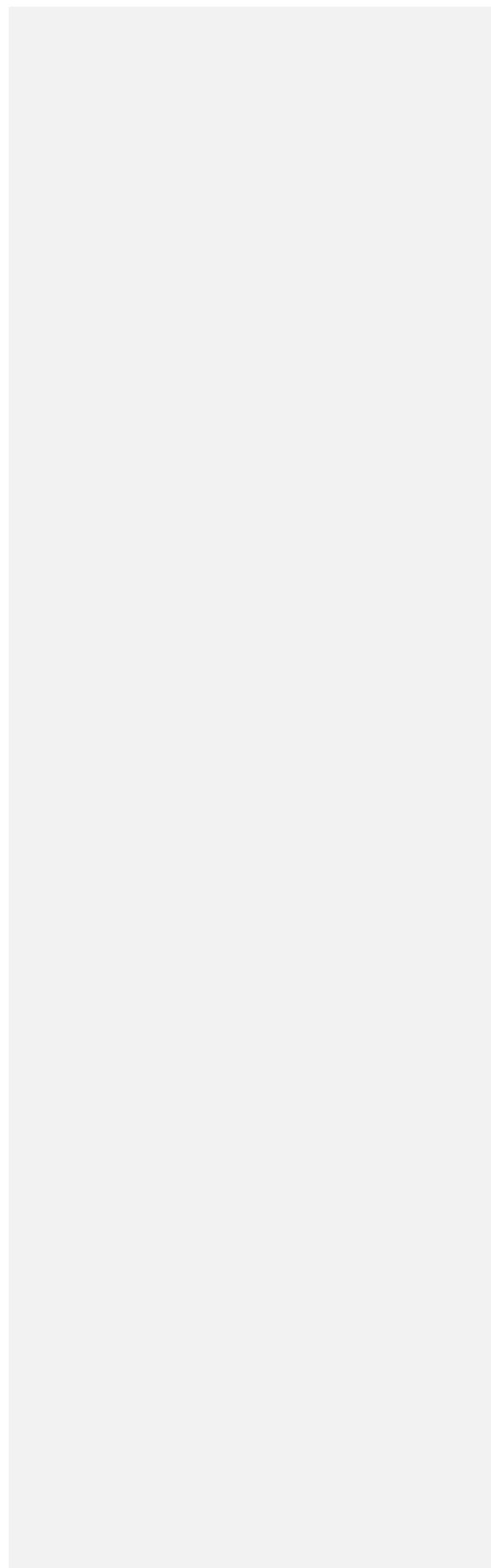

Maakuntahallitus 18.10.2021

- § 139 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus sekä työjärjestyksen hyväksyminen
- § 140 Pöytäkirjan tarkastaminen
- § 141 Ajankohtainen katsaus
- § 142 Lausunto Helsinki-Turku nopeaa junayhteyttä koskevasta täydennetystä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta
- § 143 Lausunto ostettavasta henkilöjunaliikenteestä vuosille 2022–2030
- § 144 Lausunto Turun hallinto-oikeudelle luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan hyväksymispäätöksestä tehtyihin valituksiin
- § 145 Lausunto luonnon virkistyskäytön strategiasta
- § 146 Alueiden kestävä kasvun edistämisen rahoitus (AKKE-rahoitus) - aluekehittämisen teemaverkostohankkeet
- § 147 Sopimus Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittisten rahastojen välittävän toimielimen tehtävien ja eräiden muiden tehtävien hoidosta etelä-Suomen maakuntien liitoissa ohjelmakaudella 2021 - 2027
- § 148 Europe Direct -hankkeen päättäminen
- § 149 Viranhaltijapäätökset
- § 150 Maankäyttöjaoston 13.9.2021 antamat lausunnot ja käsittelemät asiat
- § 151 Tiedoksi annettavat asiat
 - .1 Maakuntavaltuuston kokous 25.10.2021
 - .2 Asiantuntijalausunto kansalaisaloitteesta suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi ja susivahinkojen estämiseksi
- § 152 Kokouksen päättäminen

VARSINAIS-SUOMEN LIITTO
Maakuntahallitus

18.10.2021

Sivu 310

Maakuntahallitus	Pöytäkirja	9/2021
KOKOUSAIKA KOKOUSPAIKKA PYKÄLÄT	18.10.2021 klo10.00–11.51 Varsinais-Suomen liitto, Linnankatu 52 § 139–152	Sivut 308-342
SAAPUVILLA	Kanerva Ilkka, pj. Achrén Ulla Alatalo Juuso, 1. vpj. Ratilainen Niina Ek-Marjamäki Teija Eloranta Eeva-Johanna Jori Talvikki Heinonen Marko Huovinen Pentti Kiviranta Esko Kurvinen Jani, 2. vpj. Lang Eija Lehtinen Riitta Lindqvist Emma Nieminen Tomi Nummentalo Juhani Perho Tiina Pilpola Juhani Rautanen Hannu Virolainen Anne-Mari	poistui klo 10.48 § 141 saapui klo 10.48 § 141
ESITTELIJÄ PÖYTÄKIRJANPITÄJÄ	Häkämies Kari Määttänen Petra	Maakuntajohtaja Hallintojohtaja
MUUT SAAPUVILLA OLLEET	Myllymäki Pekka Sjölund Janne Siren Saara-Sofia, poistui klo 11.00 § 141 Yrttiäho Johannes	Mv:n puheenjohtaja Mv:n I varapuheenjohtaja Mv:n II varapuheenjohtaja Mv:n III varapuheenjohtaja
KUTSUTTUINA ASIAINTUNTIJOINA	Leskinen Riikka Nuotio Tarja Saarento Heikki Virtanen Janne Stjernberg Kirsi Vasanen Antti Klap Aleksis, § 144	Toimialapäällikkö Aluekehitysjohtaja Suunnittelujohtaja Edunvalvontajohtaja Viestintäpäällikkö Tietopalvelupäällikkö Erikoissuunnittelija
LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	§ 139	
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUSTAPA	§ 140	
ALLEKIRJOITUKSET		
	Ilkka Kanerva puheenjohtaja	Petra Määttänen sihteeri
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS	Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi. Emma Lindqvist	Juhani Nummentalo
PÖYTÄKIRJA ON OLLUT YLEISESTI NÄHTÄVÄNÄ LIITON VERKKOSIVUILLA Todistaa	Maakuntavirasto Hallintojohtaja	

§ 139 KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS SEKÄ TYÖJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN

Asia Kutsu ja esityslista maakuntahallituksen kokoukseen on toimitettu 12.10.2021. Maakuntahallituksen jäsenten lisäksi kutsu ja esityslista on toimitettu maakuntahallituksen varajäsenille, jotka osallistuvat kokoukseen varsinaisen jäsenen ollessa estynyt ja varsinaisen jäsenen kutsuttua varajäsenen sijaansa, sekä maakuntavaltuuston puheenjohtajille.

Kuntalain 103 §:n 2. momentin mukaan muu toimielin kuin valtuusto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Kuntalain 64 §:n mukaan kuntayhtymästä on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnasta on säädetty mainituissa kuntalain pykälässä.

Valmistelija PM/mk

Maakuntajohtajan ehdotus

Puheenjohtaja toteaa kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Hyväksytään kokouksen työjärjestykseksi jäsenille toimitettu esityslista.

Päätös Puheenjohtaja Ilkka Kanerva totesi kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi, koska läsnä oli 19 maakuntahallituksen jäsentä.

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 140 PÖYTÄKIRJAN TARKASTAMINEN

Asia Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön 18 § mukaan: "Pöytäkirjan kirjoittaa puheenjohtajan johdolla pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjantekijä. Pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla. Pöytäkirja pidetään yleisesti nähtävänä toimielimen päättämänä aikana ja paikassa siten kuin siitä vähintään yhtä päivää aiemmin on ilmoitettu."

Maakuntahallitus (mh 23.1.2009 § 31) päätti ottaa käyttöön menettelytavan, jossa pöytäkirja kiireelliseksi arvioitujen pykälien osalta tarkastetaan kokouksessa ja tarkastusmenettely merkitään pöytäkirjaan kyseisen pykälän kohdalle.

Maakuntahallitus päätti kokouksessaan 31.3.2014 § 37, että pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti seuraavasti:

1. Pöytäkirjanpitäjän varmentama pöytäkirja lähetetään sähköpostitse maakuntahallituksen kokouksen puheenjohtajalle hyväksymistä varten.

2. Puheenjohtaja ilmoittaa sähköpostilla hallintojohtajalle ja hallintosihteerille pöytäkirjan hyväksymisestäään.

3. Puheenjohtajan hyväksymisilmoituksen jälkeen pöytäkirja lähetetään sähköpostilla pöytäkirjan tarkastajille, jotka ilmoittavat sähköpostilla pöytäkirjan tarkastuksestaan hallintojohtajalle ja hallintosihteerille.

4. Pöytäkirjan hyväksymistä koskevat sähköposti-ilmoitukset liitetään pöytäkirjaan ja puheenjohtaja allekirjoittaa tarkastetun pöytäkirjan hallintosäännön 18 §:n mukaisesti.

Valmistelija PM/HM

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Emma Lindqvistin ja Juhani Nummentalon.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Hallintojohtaja Petra Määttänen p. 041 502 5246, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

§ 141 AJANKOHTAINEN KATSAUS

Asia Ajankohtainen katsaus

Valmistelija KH/mk

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee ajankohtaisen katsauksen tiedoksi.

Päätös Maakuntajohtaja Kari Häkämies

Työn tuottavuus kasvanut nopeasti Varsinais-Suomessa

Tuottavuudella on keskeinen rooli BKT:n kasvussa. Kun työpanos on Suomessa viime vuosikymmenellä pienentynyt, jää talouskasvu tuottavuuden ja pääoman kasvun varaan. Varsinais-Suomen liitto on teettänyt yhdessä 11 muun liiton, TEM:n ja Kuntaliiton kanssa tuottavuuden kehitystä maakunnissa tarkastelevan tutkimuksen.

Tutkimuksen mukaan työn tuottavuus oli vuonna 2018 Varsinais-Suomessa noin 40 euroa työtuntia kohden, mikä oli hieman koko maan tasoa alempi ja kaikista maakunnista 7. korkein. Työn tuottavuus kasvoi Varsinais-Suomessa kuitenkin yhteensä 31 % vuosina 2000–2018, mikä oli maan kolmanneksi nopein kasvuvauhti.

Työn tuottavuus kasvoi Varsinais-Suomessa nopeasti monilla eri toimialoilla. Maakunnalle merkittävistä toimialoista tuottavuuden kasvu oli nopeinta kemianteollisuudessa (+250 %), sähkö- ja elektroniikkateollisuudessa (+101 %), maa-, metsä- ja kalataloudessa (+64 %), kaupan alalla (+63 %) sekä informaatio- ja viestintäalalla (+57 %).

Varsinais-Suomen tuottavuus kasvoi hyvin nopeasti koko 2000-luvun alkupuolen. Elektroniikkateollisuuden rakennemuutoksen ja finanssikriisin seurauksena tuottavuus kääntyi maakunnassa laskuun, mutta 2010-luvun loppupuolella työn tuottavuus kääntyi taas kasvuun positiivisen rakennemuutoksen siivittämänä.

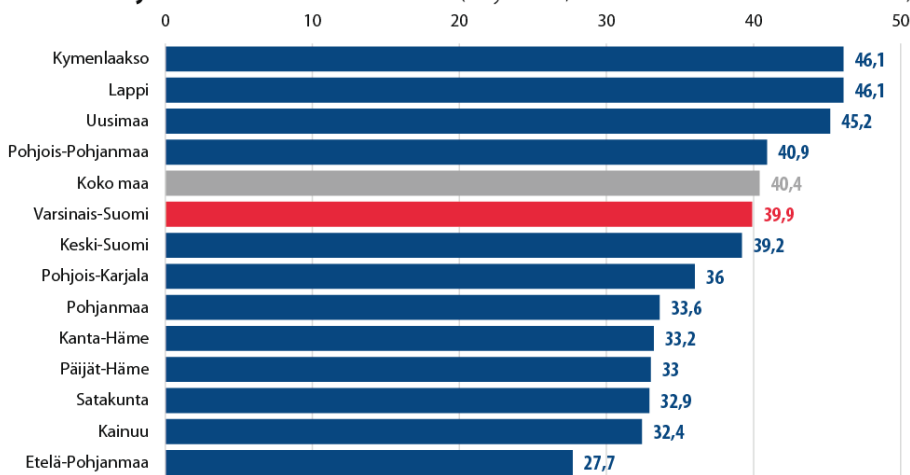
Merkittävin yksittäinen tekijä tuottavuuden kehityksen taustalla on elektroniikkateollisuuden rakennemuutos. Elektroniikkateollisuuden tuottavuus lähes kolminkertaistui Varsinais-Suomessa vuosina 2000–2008. Nokian matkapuhelinvalmistuksen alasajon jälkeen tuottavuuden kasvu kuitenkin

romahti, ja vaikka elektroniikkateollisuuden tuottavuus on elpynyt melko nopeasti, ei maakunnassa ole vielä ylletty 2000-luvun alun tasolle.

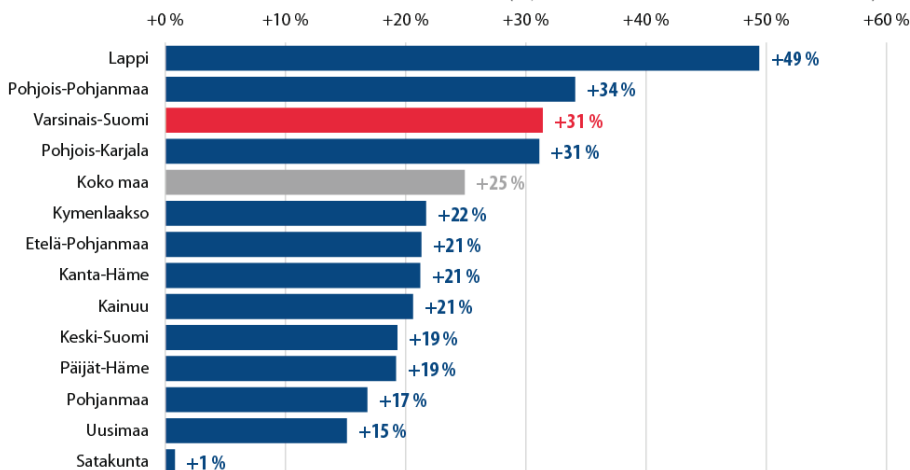
Maakunnittaista tuottavuutta käsittelevän tutkimuksen toteutti Juha Honkatukia Merit Economics Oy:stä. Tutkimuksen tavoitteena oli arvioida tuottavuuden kehitystä maakunnissa vuosina 2000–2018 sekä syventää maakuntien tuottavuudesta syntyvää kokonaiskuvaa ja siihen vaikuttavia tekijöitä.

Lisätietoja: Tietopalvelupäällikkö Antti Vasanen, puh. 050 410 2294

Työn tuottavuus vuonna 2018 (€/työtunti, tutkimuksen tilanneet maakunnat)

Tuottavuuden kasvu 2000–2018 (% , tutkimuksen tilanneet maakunnat)

Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR) -järjestön yleiskokous syksyllä 2021

Euroopan perifeeristen merellisten alueiden liiton CPMR:n (Conference of Peripheral Maritime Regions of Europe) yleiskokous järjestettiin virtuaalisesti 14.10.2021. Fyysinen kokous Kreetalla siirtyi pidettäväksi vuoteen 2022, ja sekä säännönmukainen yleiskokous että hallituksen kokous pidettiin virtuaalisesti. Yleiskokouksessa myönnettiin poikkeuksellisesti hallitukselle lupa hyväksyä säännönmukaiset asiat toimintakertomuksesta tilitarkastukseen, päivitetty työjärjestys sekä loppulausuma. Tähän on päädytty koska yleiskokous on satojen ihmisten kokous, eikä keskustelu ja debattointi ole virtuaalisesti mahdollista tai tehokasta. Yleiskokouksen jälkeen, samana päivänä koontuva hallitus käsitteli mandaatillaan sääntömääräiset asiat.

Kokouksen loppulausuma, joka sisältää järjestön poliittiset pääviestit tulevan vuoden aikana, on jaettu kolmeen teemaan; 1) Vahvempi talous, oikeudenmukaisuus ja työpaikat, 2) Ilmastonmuutos ja ympäristö, 3) Muuttoliikkeen hallinta, ennalta-arvattavan, tasapainoisen ja luotettavan järjestelmän luominen.

Jokaisessa teemassa on tuotu esiin alueiden rooli tai sen puuttuminen, ajankohtaiset kärjet, sekä vaikutusmahdollisuudet EU:n politiikkaan. Suuret odotukset kohdistuvat komission julistamaan EU:n tulevaisuuskonferenssiin ja sen tuloksiin, edellytetään monitasoisen hallinnon aitoa toteuttamista. CPMR ja sen jäsenalueet tekevät jatkuvasti edunvalvontatyötä, jotta alueita ja paikallistasoa koskeviin päätöksiin olisi näillä myös vaikuttamismahdollisuuksia. Julkilausuma löytyy: [The CPMR has its say on the Future of Europe – CPMR](#)

Yleiskokouksen yhteydessä hyväksyttiin myös Östergötlandin jäsenhakemus, sekä järjestettiin useita virtuaalisia seminaareja, joihin oli saatu puhujia monipuolisesti niin alueilta, parlamentista kuin komissiostakin.

Lisätietoja: Kansainvälisten asioiden päällikkö Sonja Palhus, p. 040 534 3865

Panokset pienenevät pelipöydässä – veikkausvoittovarojen systemaattinen väheneminen heijastuu Varsinais-Suomen kulttuurikenttään laajasti

Opetus- ja kulttuuriministeriö julkisti viime viikolla sekä esityksensä siitä, miten rahapeliottojen väheneminen kohdennetaan leikkauksina kulttuurin rahoitukseen vuonna 2022, että perui esittämänsä leikkaukset. Hallitus päätyi ratkaisemaan rahapeliottojen vähenemisestä johtuvan rahoitusvajeen käyttämällä budjetissa ollutta välystä mm. arpajaisverosta ja jakamattomasta osuudesta. Ilman tätä kompensatiota leikkaustarve kulttuurin osalta olisi ollut 18,4 miljoonaa euroa. Käytännössä tämä olisi tarkoittanut sitä, että kaikki edunsaajat joutuisivat karsimaan toimintaansa.

Vaikka hallitus löysi kompensaaion vuoden 2022 budjettiin, ei kulttuurin rahoituksen tulevaisuus ratkennut. Ilman rakenteellista uudistusta tulevat veikkausvoittovaroista maksettavat kulttuurin ja muiden edunsaajien tuet vähenemään radikaalisti vuonna 2023 ja 2024 – sen jälkeisestä ajasta puhumattakaan.

Taiteen edistämiskeskus (Taike) rahoittaa maamme taideyhteisöjä tänä vuonna 13,9 miljoonalla eurolla. Tämän rahoituksen leikkaaminen kohdistuisi käytännössä taiteilijoille ja taiteen vapaalle kentälle myönnettäviin alueellisiin apurahoihin. Vapaalla kentällä tarkoitetaan sellaisia taideyhteisöjä ja yksittäisiä taiteilijoita, jotka eivät kuulu valtionosuusjärjestelmän piiriin. Varsinais-Suomessa tällaisia tahoja ovat esim. Aura Of Puppets -nukketeatteritaiteilijayhdistys, Barker-teatteri, Kirjan talo, Varsinais-Suomen elokuvakeskus, Turun taidegraafikot, Läntinen Tanssin Aluekeskus, Tehdas-teatteri, Valokuvakeskus Peri, Kuninkaantien musikit, Turun taiteilijaseura, Jazz City Turku sekä New Performance Turku. Näistä usean kotipaikka on Turku, mutta ne toimivat laajemmin maakunnan alueella. Valtion toiminta-avustuksilla mahdollistetaan vapaan kentän taiteilijoiden työllistymi-

nen alueella ja kehitetään niitä organisaatioita, jotka edistävät taiteilijoiden työskentelyedellytyksiä. Perusrahoitus mahdollistaa taiteen ja kulttuurin ammattilaisten palkkauksen sekä taiteen saata-
vuuden ja saavutettavuuden alueella.

Jos pitkäjänteistä ratkaisua kulttuurin rahoitusvajeeseen ei löydetä ja tulevina vuosina joudutaan turvautumaan rajuihin leikkauksiin, kohdistuvat vaikutukset Varsinais-Suomen alueelle laajasti. Varsinais-Suomi on Helsingin ja pääkaupunkiseudun jälkeen valtakunnallisesti merkittävä taiteilija-keskittymä. Alueelta myös koulutetaan ja valmistuu vuosittain suuri joukko uusia taiteen ja kulttuurin ammattilaisia. Maakunnassa on laaja luovien alojen osaaminen ja potentiaali, joka tämän myötä menettäisi paitsi elinkeinonsa ja toimeentulonsa, myös mahdollisuutensa koronapandemiasta jaloilleen pääsemiseen sekä kasvuun ja kehittämiseen. Kyse ei ole vain kulttuurista ja taiteesta, vaan myös laajemmin niihin liittyvistä toimialoista kuten matkailusta sekä hotelli- ja ravintola-alasta, joten vaikutus olisi laaja myös aluetaloudellisesti. Rahoituksen väheneminen lisäisi taiteen ja kulttuurin ammattilaisten työttömyyttä maakunnassa.

Rahapelituottojen väheneminen ja siitä seuraava kulttuuritoimijoiden rahoituksen lasku on ollut tiedossa jo pitkään. Valtion taholta on luvattu kompensoida menetykset taiteen ja kulttuurin kentälle. Tähän asti päätöksiä on tehty vuosi kerrallaan, mutta toimijoiden kannalta vuodesta toiseen jatkuva rahoituskokonaisuuden epävarmuus ja leikkaukset vaarantavat perustoiminnan. Kulttuurin rahoituksen kytkeminen veikkausvaroihin ei ole kestävä. On selvää, että taiteen ja kulttuurin rahoitus kaipaa suurta rakenteellista uudistusta lähitulevaisuudessa. Ilman sitä rahoitushaasteet kärjistyvät vuosien 2023 ja 2024 budjetissa.

Lisätietoja: Erikoissuunnittelija Katri Koivisto, p. 0400 251 771

Verkosto edistämään kasitien kehittämistä

Kasitieverkosto on viiden maakunnan (Varsinais-Suomi, Satakunta, Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Pohjois-Pohjanmaa) yhteistyöelin, jonka tavoitteen on Suomen tärkeimmän viennin ja työmatkaliikenteen väylän kuntoon saattaminen. Kasitieverkosto tekee yhteistyötä eduskunnan VT8-verkoston kanssa. Tavoitteena on sujuva, turvallinen ja pääväyläasetuksen tasoinen valtatie 8. Varsinais-Suomen liitto on verkoston puheenjohtajamaakunta kauden 2021–2022.

Kasitieverkosto järjestää 10.11.2021 seminaarin kasitien kehittämisestä eduskunnan kansalaisinfossa. Seminaarin lähtökohtana on valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma ja valtion väyläverkon investointiohjelma, jotka kokoavat ensi kertaa yhteen liikennepolitiikan pitkántähtäimen tavoitteet. Valtatien 8 investointinäkymä kytkeytyy olennaisesti satamien, tavaraliikenteen sekä kasvun ja kilpailukyvn edellytyksiin.

Valtatien varrella Turusta Ouluun asuu lähes miljoona asukasta ja sijaitsee yli 400 000 ihmisen työpaikkaa. Työmatkaliikenteen lisäksi kasitiellä kulkee paljon raskasta liikennettä. Satamien kautta liikkuu lähes puolet Suomen ulkomaankaupan kuljetuksista.

Tilaisuudessa kuullaan puheenvuoroja siitä, mitä vaalikaudet ylittävä suunnittelu merkitsee vientiriippuvaiselle länsirannikolle, ja miten väylän kehittäminen heijastuu elinkeinoelämään. Kutsuttuina ovat kansanedustajat, elinkeinoelämän edustajia, keskeisiä yhteiskunnallisia toimijoita sekä mediaa.

Lisätietoja: Kehittämispäällikkö Malla Rannikko-Laine, p. 040 721 3429

Saaristomeren rannikon pienvedet -hankkeessa kartoitettu Saaristomeren kunnostustarpeita

Saaristomeren pienvesien ja rannikkovesien kunnostustarpeita kartoitettiin heinä-elokuussa 2021 sekä maastokartoituksilla että karttapohjaisella kyselyllä. Kyselyllä kerättiin Saaristomeren alueen asukkailta, vapaa-ajan asukkailta, virkistyskäyttäjiltä ja muita alueen toimijoilta Saaristomeren suojeluun potentiaalisia kunnostuskohteita. Kyselyn avulla esimerkiksi maanomistaja, mökkiläinen tai saariston vakituinen asukas pystyi ilmoittamaan kunnostuksen tarpeessa olevia vesistökohteita, kuten fladoja, kluuveja, virtavesiä, luonnontilan menettäneitä merenlahtia tai muita mielenkiintoisia havaintoja esimerkiksi kalojen lisääntymisalueista.

Kyselyyn saatiin yli 120 vastausta. Vastauksissa korostui rehevöitymisen aiheuttamat ilmiöt kuten vesikasvillisuuden runsastuminen ja matalien merenlahtien umpeenkasvu, veden likaantuminen ja samentuminen. Rehevissä vesissä viihtyvän tähkä-ärviän runsastuminen koettiin monelle alueella vesistön tilaa ja virkistyskäyttöä haittaavaksi. Lisäksi kyselyllä ilmoitettiin useita kalojen liikkumista estävää rakennetta kuten tierumpuja, pengersiltoja ja patoja. Myös Saaristomeren arvostus ilmeni vastauksissa, sillä kyselyllä ilmoitettiin useita huomionarvoisia luontokohteita kuten tärkeitä lintu-alueita ja kalojen lisääntymisalueita. Kyselyn vastausten mukaan mökkeily, veneily ja muu vesillä liikkuminen sekä vapaa-ajan kalastus olivat vastaajille tärkeimpiä toimintoja Saaristomerellä (liite 1).

Maastokartoituksilla kerätystä tiedosta ja kyselyn vastauksista laaditaan avoin paikkatietoaineisto, jota voidaan hyödyntää muun muassa vesiensuojelun ja vesistökuunnostustoimien kohdentamisessa. Sekä sisävesien että Saaristomeren kunnostustarpeista voi edelleen ilmoittaa Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkoston yhteyshenkilöille: [Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkosto](#).

Uutta tietoa purovesistöistä Kemiönsaaren purojen kartoituksilla: Uusi taimenjoki!

Kesällä ja alkusyksyn aikana kartoitettiin Kemiönsaaren virtavesien tilaa ja niiden kunnostustarpeita. Valikoiduissa puroissa tehtiin syyskuun aikana sähkökoekalastuksia, joilla selvitettiin virtavesien kalastoa. Koekalastuksissa kävi ilmi, että Kemiönsaaren länsiosissa virtaavassa Sunnanässä esiintyy luonnonvarainen meritaimenkanta. Havainto on merkittävä ja arvokas, sillä meritaimen on Suomessa arvioitu erittäin uhanalaiseksi lajiksi. Koekalastussaaliista otettiin myös perimänäytteet, joiden analysoinnin avulla voidaan selvittää Sunnanän taimenkannan sukulaisuussuhteet muihin Saaristomeren alueella esiintyviin taimenkantoihin ja istuskantoihin. Geneettisen selvityksen avulla voidaan arvioida myös kalakannan elinvoimaisuutta.

Saaristomeren rannikon pienvedet hankkeen rahoittajat ovat Varsinais-Suomen ELY-keskus, Saaristomeren suojelurahasto, Kustavi-Uusikaupungin kalatalousalue, Kemiönsaari-Särkisalon kalatalousalue ja EKOenergia.

Lisätietoja: Jussi Aaltonen, vesiasiantuntija Valonia, jussi.aaltonen@valonia.fi, p. 040 186 1765
Janne Tolonen, vesiasiantuntija Valonia, janne.tolonen@valonia.fi, p. 050 518 7755
Saaristomeren rannikon pienvedet -hanke [Saaristomeren rannikon pienvedet – Valonia Hyviä uutisia Kemiönsaaren virtavesien kartoituksista – Varsinais-Suomessa uusi taimenjoki! Havsöringsnygel har hittats i Sunnanån på Kimitoön \(Fiskarposten 7/2021\)](#)

Liite 1. Saaristomerikyselyn vastaajien taustatiedot.

Liite 2. Esimerkkejä Saaristomeren pienvesistä

Kuva 1. Trån-saaren kluuvijärvi Paraisten ulkosaaristossa.
Kuva: Lauri Rantanen, Länsi-Suomen kalatalouskeskus.

Kuva 2. Puroon liian korkealle asennettu tierumpu estää kalojen pääsyn kutupaikoille.
Kuva: Jussi Aaltonen, Valonia.

Ehdotus hyväksyttiin.

MAANK:108 /2021

§ 142 LAUSUNTO HELSINKI-TURKU NOPEAA JUNAYHTEYTTÄ KOSKEVASTA TÄYDENNETYSTÄ
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Asia Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue pyytää lausuntoa Väyläviraston Helsinki–Turku nopeaa junayhteyttä koskevasta täydennetystä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta 3.10.2021 mennessä osoitteeseen kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi.

Helsinki–Turku nopea junayhteys -hanke sisältää uuden kaksiraiteisen oikoradan välille Espoo–Salon (pituus 95 kilometriä) ja kaksoisraiteen nykyisen rakentamisen välille Salo–Kupittaa (pituus 55 kilometriä). Lisäksi hankkeeseen sisältyvät Hajalan, Kriivarin, Toikkalan ja Piikkiön rataoikaisut välillä Salo–Kupittaa sekä Turun ratapihan parantamistoimet. Ympäristövaikutusten arviointi pohjautuu ratatekniseen suunnitteluun välillä Salo–Kupittaa, Espoo–Salon oikoradan yleissuunnitelmaan ja Turun ratapihojen ratasuunnitelmaan väliltä Kupittaa–Turku.

Helsingin ja Turun välisen nopean junayhteyden tavoitteena on lyhentää Helsingin ja Turun välistä matka-aikaa ja laajentaa näin edellä mainittujen kaupunkien työssäkäynti- ja työmarkkina-alueita. Espoo–Salon oikorata lyhentää nykyistä Helsinki–Turku rataa noin 26 kilometriä ja nopeuttaa matka-aikaa noin puolella tunnilla. Salo–Turun Kupittaa -kaksoisraiteen suunnittelun tavoitteena on parantaa yhteysvälin ratakapasiteettia ja lisätä liikenteen nopeutta, täsmällisyyttä sekä vähentää häiriöitä. Suunnitellut oikaisut (vaihtoehto B) lyhentävät yhteysväliä neljällä kilometrillä.

Hankekokonaisuuden YVA:n tavoitteena on selvittää useasta osakokonaisuudesta muodostuvan liikenneinfrahankkeen YVA-laissa määritetyt todennäköisesti merkittävät vaikutukset yhtenä kokonaisuutena välillä Helsinki–Turku. Arvioitavina vaihtoehtoina ovat:

- VE A: Nopea junayhteys kaksoisraiteisena välillä Espoo–Turku
- VE B: Nopea junayhteys kaksoisraiteisena välillä Espoo–Turku ja raideoikaisut välillä Salo–Turku
- Vertailuvaihtoehto 0+: Nykyinen rantarata parantamistoimenpiteillä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely perustuu ympäristövaikutusten arvioinnista annettuun lakiin (YVA-lakiin). YVA-menettely jakautuu kahteen vaiheeseen: arviointiohjelma- ja arviointiselostusvaiheeseen. Arviointiohjelma on suunnitelma siitä, miten ympäristövaikutukset arvioidaan. YVA-menettelyn toisessa vaiheessa selvitetään vaihtoehtojen vaikutukset keskittyen hankekokonaisuuden todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin, ja laaditaan ympäristövaikutusten arviointiselostus, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus käsitteli yhteysvälin arviointiselostuksen ohjelmaa kokouksessaan 20.1.2020 ja antoi varsinaisesta arviointiselostuksesta kokouksessaan 21.12.2020 seuraavan lausunnon:

Arviointiselostus liitteineen on valmisteltu huolella hyvässä vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa. Selostuksen laatijoilla on ollut käytettävissään ratayhteyden suunnittelutilanteesta johtuen tavanomaista huomattavasti laajempi tietopohja. Vaikutukset on arvioitu monipuolisesti ja asiantuntevasti.

Yleinen pitkän aikavälin etu vs. rakentamisaikainen paikallinen haitta

Arviointiselostus osoittaa, että ratakankkeen myönteisten ja kielteisten vaikutusten arviointi ja keskinäinen vertailu on vaikeasti yhteismitallistettavaa. Kärjistetyksi vastakkain ovat laajalainen yleinen ja paikallinen yksityinen etu. Myönteiset vaikutukset ovat laajoja ja hyödyt –ilmastovaikutukset mukaan lukien – toteutuvat pitkällä aikajänteellä ja kohdistuvat koko Etelä-Suomen alue- ja yhdyskuntarakenteen kehitykseen, sen liikennejärjestelmän kestävyysteen sekä elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin ja kehittämispotentiaalien hyödyntämiseen.

Helsinki–Turku-yhteysväliillä on strateginen merkitys Suomen liikennejärjestelmässä, sillä se yhdistää maan suurimman ja maan kolmanneksi suurimman kaupunkiseudun. Nopea junayhteys kaupunkien välillä tulee toteutuessaan palvelemaan laajaa joukkoa ihmisiä. Matka-aika pääkaupunkiseudun ja Turun ja Salon seutujen välillä lyhenee nykyisestä, mikä edistää kaupunkiseutujen asumis- ja työssäkäyntialueiden toiminnallista kytkeytymistä. Samalla

hanke tukee muiden radan varren kaupunkien ja kuntien maankäyttöä mahdollistaessaan junan pysähtymisen myös väliasemapaikkakunnilla.

Hanke tukee osaltaan Etelä-Suomen kilpailukyyn parantamista ja hankkeesta hyötyvien alueiden ja yhdyskuntien kehittämistä elinvoimaisina. Alueiden välisellä verkottumisella ja yhteistyöllä voidaan vahvistaa alueiden toimintaedellytyksiä ja vetovoimaa... (5.8 Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön s. 47)]

Kielteiset, luontoon ja ympäristöön kohdistuvat vaikutukset ovat paikallisia radan välittömään lähiympäristöön kohdistuvia. Vaikutukset ovat pääosin väliaikaisia ja palautuvia, rakentamisen aikaisia ja merkittävyydeltään vähäisiä tai kohtalaisia. Selostukseen on kirjattu useita ehdotuksia rakentamisen aikaisten vaikutusten lieventämiseksi.

Tarkastelussa tulisi huomioida myös se, että nykyinen toiminnallinen rakenne on kehittynyt vuosikymmenten aikana ilman järjestelmällistä vaikutusten arviointia. Ratahanketta, jolla tätä rakennetta nyt yritetään korjata kestävämmäksi, arvioidaan varsin perusteellisesti, mutta sen merkitykseen ja luonteeseen nähden liian lyhytjänteisesti. Arvioimatta jäävät pitkäaikaisvaikutukset, jos hanketta ei toteuteta.

Tarkastellut vaihtoehdot

Varsinais-Suomen liiton mukaan todellisia vaihtoehtoja ovat hankevaihtoehdot A ja B. Vertailuvaihtoehto 0+ ei ole voimassa olevien suunnitelmien mukainen eikä toteuta valtakunnallisia ja maakunnallisia tavoitteita, jotka koskevat kestävän alue- ja yhdyskuntarakenteen sekä liikennejärjestelmän kehittämistä.

Nopea junayhteyden toteuttaminen Turku-Helsinki välille on vahvasti linjassa tuoreiden Varsinais-Suomen ja Turun kaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnitelmien, Etelä-Suomen liikennestrategian ja valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelmaluonnoksen tavoitteiden kanssa. Turun kaupunkiseudun MAL-sopimuksen myötä Turun ratapiha ja Turku-Kupittaa kaksoisraide siirtyvät toteutusvaiheeseen. Varsinais-Suomen alueellisissa liikennejärjestelmäsuunnitelmissa ja ylimatekunnallisessa Etelä-Suomen liikennestrategiassa Tunnin juna on priorisoitu tärkeimpien toimenpiteiden joukkoon.

Hankevaihtoehto B:n mukainen Piikkiön oikaisu on osoitettu voimassa olevassa lainvoimaisessa maakuntakaavassa Ohjeellinen rautatie -merkinnällä. Hajalan, Kriivarin, Toikkalan oikaisuja ei ole osoitettu maakuntakaavassa ja niiden voidaan katsoa olevan yleispiirteisen maakuntakaavan tulkintaa ja tarkentamista. Näiden osalta yleissuunnitelman hyväksyminen edellyttää mahdollisten olemassa olevien yleiskaavojen tarkistamista.

Hajala-Piikkiö-välin oikaisut

Hankevaihtoehtojen merkittävin ero liittyy Piikkiön kohdan liikennejärjestelyihin. Hankevaihtoehto A tukee Piikkiön lähiliikenneaseman toteuttamisedellytyksiä kaiken henkilöjunaliikenteen kulkiessa Piikkiön keskustan kautta. Hankevaihtoehdossa B Piikkiön aseman toteuttamisedellytysten säilyminen edellyttäisi lähijunaliikennöintiä nykyisellä ratalinjalla kaukojunien kulkiessa oikorataa Piikkiön keskustan ohi.

Vastakkain ovat neljän minuutin aikahyöty ja paikallisjunaliikenteen kehittäminen kokonaisuutena. Vaihtoehdon B mukainen oikaisu saattaa vaarantaa Piikkiön taajaman kytkeytymisen paikallisjunajärjestelmään, jos nykyisen ratalinjan kunnossapitoo ja kehittämiseen ei sitouduta. Varsinais-Suomen liiton tavoitteena on Tunnin junan täysimääräinen hyödyntämi-

nen kytkemällä kaikki mahdolliset asemapaikat sen piiriin. Lopullinen päätös oikaisuvaihtoehdoista tulee tehdä aidosti kuntien ja liiton kanssa yhdessä neuvotellen.

Yhteysviranomaisen (Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus) pyysi 11.2.2021 Väylävirastoa täydentämään selostusta. Täydennykset koskivat luontovaikutusten arviointia ja Natura-arviointeja, pinta- ja pohjavesivaikutuksia, melu- ja värinävaikutuksia, ilmastovaikutuksia, puolisuustarkastelua sekä vaikutuksia maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön. Täydennykset on toimitettu Uudenmaan ELY-keskukselle 6.7.2021. Yhteysviranomaisen huomioi perustelussa päätelmässään myös YVA-selostuksen aikaisemman nähtävillöolon aikana tulleet mielipiteet ja lausunnot.

Salo–Kupittaa-välin suunnittelu on edennyt rinnan ympäristövaikutusten arvioinnin täydennyksen kanssa. Suunnitelmassa esitetään, että ns. Piikkiön oikaisu toteutettaisiin nopean junaliikenteen tarpeisiin nykyisen linjan jäädessä paikallisjunaliikenteen käyttöön.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennyksessä (Väyläviraston julkaisuja 55/2021 s. 113) todetaan seuraavasti:

Johtopäätökset

Yleisesti täydennysraportin johtopäätöksinä toteamme, että tehdyt täydennetyt vaikutusarviointit eivät muuta koko hankkeen vaikutusten merkittävyyttä minkään arviointiteeman osalta. Kuntakohtaisiin vaikutusten merkittävyyksiin täydennetyillä arvioinneilla on pieniä muutoksia. Vaihtoehtojen vertailuun täydennetyillä arvioinneilla ei ole vaikutusta.

Vaikutusten tarkastelua radan puolisuuden osalta suhteessa nykyiseen rataan Salon ja Turun Kupittaan välillä on tehty ratateknisen suunnittelun ja YVA-menettelyn aikana. Taivoitteena on ollut valita se puoli nykyisestä radasta, jonka haitalliset kokonaisvaikutukset ovat vähäisimmät. Tarkastelu ja puolisuuden vaikutusten arviointia on esitetty erikseen tämän täydennysraportin liitteessä 2 ja luvussa 3. Puolisuustarkastelun johtopäätöksenä todetaan, että radan puolisuudella ei ole vaikutusta koko hankkeen merkittävyyteen minkään arviointiteeman osalta. Kuntatasolla vastakkaisen puolen valitseminen ratateknisessä suunnitelmassa esitetyn sijaan vaikuttaa kielteisesti vaikutusten merkittävyyteen maankäyttöön, ihmisiin kohdistuviin vaikutuksiin, värinän sekä runkomelun osalta. Vastakkaisen puolen valitseminen aiheuttaisi myönteisiä vaikutuksia runkomelun osalta Turussa. Paikallisia vaikutuseroja syntyy usean eri arviointiteeman osalta radan puolisuudesta riippuen.

Luontovaikutusten osalta arviointi ei muuta luonnonarvoja koskevia alateemojen arviointeja tai johtopäätöksiä (ilman lievennystoimia).

Uudenmaan ELY-keskuksen tulee antaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista kahden kuukauden kuluessa lausuntojen antamiseen ja mielipiteiden esittämiseen varatun määräajan päättymisestä (YVA-laki 23 §).

Oheimateriaali: Täydennetty arviointiselostus liitteineen löytyvät ympäristöhallinnon verkkosivuilta osoitteesta www.ymparisto.fi/helsinki/turkujunayhteysYVA

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus päättää antaa Helsinki–Turku nopeaa junayhteyttä koskevasta ympäristövaikutusten täydennetyistä arviointiselostuksesta seuraavan lausunnon:

Arviointiselostus liitteinen ja täydennyksineen on valmisteltu huolella hyvässä vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa. Selostuksen laatijoilla on ollut käytettävissään ratayhteyden suunnittelutilanteesta johtuen tavanomaista huomattavasti laajempi tietopohja. Vaikutukset oli jo ensimmäisessä vaiheessa arvioitu monipuolisesti ja asiantuntevasti. Arviointia on yhteysviranomaisen vaatimuksesta edelleen täydennetty. Täydennys on perusteellinen ja osoittaa analyttisesti, miten vaikeaa mm. ilmasto vaikutusten kokonaisarviointi on isojen systeemistä kestävyys siirtymää edustavien hankkeiden kohdalla.

Varsinais-Suomen liitto toistaa aiemmin antamansa lausunnon ja toteaa, että ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennys tukee edelleen ratasuunnittelun jatkamista nopeutetulla aikataululla. Suunnittelun edetessä tulee radan puolisuu tarkastelua ja vaikutuksia maankäyttöön erityisesti Nunna–Kupittaa-välillä jatkaa ja tarkentaa yhdessä Turun ja Kaarinan kaupunkisuunnittelijoiden ja kaavoittajien kanssa.

Lausunto lähetetään: Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue, kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Tiedoksi: Varsinais-Suomen ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat ja liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueet

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Suunnittelujohtaja Heikki Saarento, p. 040 720 3056, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

EDUNV:29/2021

§ 143 LAUSUNTO OSTETTAVASTA HENKILÖJUNALIIKENTEESTÄ VUOSILLE 2022–2030

Asia Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää alueilta ja muilta sidosryhmiltä näkemyksiä vuosille 2022–2030 suunnitellusta ostoliikenteen tarjonnasta.

Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on todettu, että valtio hankkii henkilöjunaliikenteen palveluja VR Yhtymä Oy:ltä EY:n palvelusopimusasetuksen (1370/2007) mukaisena suorahankintana. Hankinnoilla ostetaan yöjunaliikennettä sekä taajamajunaliikenteen palveluja Etelä-Suomessa. Valtio ostaa myös kaukojunaliikennettä sekä sähköistämättömillä rataosilla kiskobussi-liikennettä.

Liikenne- ja viestintäministeriön (LVM) ja VR:n neuvottelut yhdeksän vuoden suorahankintasopimuksesta vuosille 2022–2030 ovat käynnissä. Liikenteen ympäristövaikutusten vähentämiseksi ja työssäkäyntialueiden laajentamiseksi selvitetään mahdollisuuksia laajentaa liikennettä uusille alueille. Valtion kustannusten on tarkoitus pysyä nykyisellä tasolla, noin 32 miljoonaa euroa vuodessa. Junaliikenteen ostot katetaan valtion talousarvion momentilta 31.20.55. ja osa ilmastoperusteisesta joukkoliikennetuesta.

Liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) mukaan LVM on palvelusopimusasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen rautatieliikennettä koskeissa asioissa Helsingin seudun liikennekuntayhtymän (HSL) toimivalta-alueen ulkopuolella. LVM täydentää toimivalta-alueellaan VR:n markkinaperusteisia henkilöliikennepalveluja ostoliikenteellä, joka kohdentuu valtakunnallisesti ja

alueellisesti liiketaloudellisesti kannattamattomiin yhteysväleihin ja vuoroihin. LVM:n ja VR:n voimassa oleva ostoliikennesopimus päättyy vuoden 2021 loppuun. Vuosille 2022–2030 tehtävällä 9-vuotisella sopimuksella tavoitellaan riittävän pitkää näkymää ostoliikenteen palveluihin ja mahdollistetaan muun muassa kalustoinvestointeja ja palveluiden kehittäminen.

Etelä-Suomen taajamajunaliikenteellä tavoitellaan kattavaa taajamajunaliikenteen palvelua Helsingin ja Tampereen sekä Lahden–Kouvolan ja Kotkan muodostamalle alueelle. Lapin yöjunaliikenteellä tavoitellaan yli yön saavutettavuutta Etelä- ja Pohjois-Suomen välillä ja vaihtoehtoa henkilöautolle ja lentokoneelle Lapin matkailuun. Sähköistämättömien rataosien kiskobussiliikenteellä tavoitellaan henkilöjunaliikennepalvelua haja-asutusalueiden sähköistämättömillä rataosilla. Muilla kaukoliikenneyhteyksillä tavoitellaan täydentäviä kaukoliikenneyhteyksiä muuten kannattamattomille yhteysväleille.

Lausuntopyyntö luettavissa:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=542c2f91-2c44-46cc-acf8-8c7a37b1f45e>

Valmistelija JV/HS/MRL

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus päättää antaa seuraavan lausunnon:

Liikenne- ja viestintäministeriön ja VR:n suorahankintasopimuksen uusimisen yhteydessä on tarkoitus selvittää mahdollisuuksia laajentaa henkilö- ja taajamajunaliikennettä uusille alueille. Samaan aikaan valtion kustannustason on tarkoitus pysyä nykytasolla noin 32 miljoonassa eurossa. Tavoitteet ovat ristiriidassa keskenään. Liikenteen ympäristövaikutusten vähentämiseksi ja työssäkäyntialueiden laajentamiseksi liikenteen laajentaminen on kannatettavaa ja alueellisen junaliikenteen käynnistämiseen uusilla alueilla on varattava riittävästi valtion rahoitusta.

Hallituksen vuoden 2022 talousarvioneuvotteluiden hyväksytyihin ilmastokirjauksiin on sisällytetty tahtotila seudullisen joukkoliikenteen kehittämisestä. Liitteessä 2 (9.9.2021) *Hiilineutraaliuden saavuttaminen* on kirjaus: ”Kehitetään seudullista joukkoliikennettä selvittämällä lähijunaliikenteen järjestämisen halukkaat seudut sekä edellytykset laajentamiselle.” Kirjaus tukee Varsinais-Suomen tavoitetta alueellisen junaliikenteen käynnistämisestä.

LVM:n ja VR:n neuvotteluiden pohjana oleva rajaus Etelä-Suomen lähijunaliikenteestä onkin tarpeellista kyseenalaistaa. Nykyisin liikenne kattaa Helsingin ja Tampereen sekä Lahden–Kouvolan ja Kotkan muodostaman alueen. Saman rajauksen sisään kohdennettiin myös vuoden 2019 alueellisen junaliikenteen pilotit.

Varsinais-Suomessa on aluerakenteen lähtökohdista erinomaiset edellytykset kestäväälle asunto- ja työmarkkina-alueelle, mikäli joukkoliikennettä mukaan lukien alueellista junaliikennettä hyödynnetään. Lähijunaliikenne voidaan käynnistää kolmella ratasuunnalla: Turusta Saloon, Loimaalle sekä Uuteenkaupunkiin. Yksinkertaisimmillaan lähijunaliikenne on käynnistettävissä Turku–Toijala-radalla sekä myöhemmin myös Uudenkaupungin radalla ja Salon ja Turun välisillä asemilla.

Maakunnan liitto ehdottaa, että Varsinais-Suomen paikallisjunaliikenne sisällytetään ostoliikennekokonaisuuteen. Alueellisen junaliikenteen käynnistäminen voidaan vaiheistaa aloittamalla lähijunaliikenne Loimaan ratasuunnalla ja yhdistämällä se Tampereen seudun taajamajunaliikenteen kehittämiseen. Lähijunaliikenne voidaan käynnistää lisäämällä Turku–Toijala-junaliikenteeseen pyssäkit Varsinais-Suomen puolella Liedossa, Aurassa ja Kyrössä sekä Pirkanmaalla Urjalassa. Varsinais-Suomen liitto ja Pirkanmaan liitto tukevat yhdessä liikennöinnin kehittämistä.

Vuosille 2022–2030 tehtävällä 9-vuotisella sopimuksella tavoitellaan riittävän pitkää näkymää ostoliikenteen palveluihin. Solmittava sopimus on niin pitkä, että se käytännössä pysäyttää rautateiden henkilöliikenteen avaamisen kilpailulle ja tästä syystä saattaa vesittää uudet mahdollisuudet alueellisen junaliikenteen kehittämiseksi. Vaikka henkilöliikenteen kilpailun katsotaan avautuneen 1.1.2021, jolloin VR:n kaukoliikenteen yksinoikeus päättyi, solmittava sopimus lukitsee VR:n yksinoikeuden ao. raiteilla vuosikymmenen loppuun.

Etelä-Suomen lähijunaliikenteen laajentamisen lisäksi VR:n aikatauluputteita tulee korjata. Erityisesti pendelöinnin ja Turun sataman laivayhteyksien näkökulmasta nykyisestä aikataulusta puuttuu tärkeitä lähtöjä. Turun ja Tampereen välillä vuoroja on tarpeeseen nähden vähän ja yhteydet ovat epäsymmetriset; pendelöintimahdollisuudet ovat paremmat Turusta Tampereelle kuin Tampereelta Turkuun.

Puutteet Turku–Tampere:
Aamujuna klo 7 lähtö, sekä aamuyhteys sisämaasta
Iltapäiväyhteys klo 17 ja klo 18
Loimaa–Helsinki aamun aikainen pendelöintiyhteys

Puutteet Turku–Helsinki:
Myöhäisillan yhteydet Turusta ja Helsingistä

Yhteydet laivoille:
Aamujuna IC904 Tampereelta aikaistaminen
Aamujuna IC941 Helsingistä Turun satamaan myös viikonloppuisin

Lausunto lähetetään www.lausuntopalvelu.fi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Kehittämispäällikkö Malla Rannikko-Laine, p. 040 7213429, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

MAANK:175 /2015

§ 144 LAUSUNTO TURUN HALLINTO-OIKEUDELLE LUONNONARVOJEN JA -VAROJEN
VAIHEMAAKUNTAKAAVAN HYVÄKSYMISPÄÄTÖKSESTÄ TEHTYIHIN VALITUKSIIN

Asia Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan valtuuston hyväksymispäätöksestä on tehty neljä valitusta. Turun hallinto-oikeus on kirjeellään 30.8.2021 pyytänyt valitusten johdosta Varsinais-Suomen liittoa hankkimaan maakuntavaltuuston lausunnon. Lausunto ja valtuuston hyväksymät kaava-asiakirjat on pyydetty toimittamaan 25.10.2021 mennessä. Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön mukaan lausunnot antaa maakuntahallitus.

Vaihemaakuntakaavan hyväksymispäätöksestä on tehty yhteensä neljä Turun hallinto-oikeudelle osoitettua valitusta.

1. Valittaja A

Valituksessa pyydetään poistamaan runkoväylämerkintä Omenaistenaukolta Askaistenlahdelle ja Naantalin vanhan kaupungin satamaan. Valittajan näkemyksen mukaan merkintään liittyen ei ole tehty riittäviä selvityksiä yhdyskuntatalousellisista, sosiaalisista ja muista vaikutuksista sillan taakse jäävien saaristolaisten elämään. Valituksessa tuodaan myös esille, että merkinnän käsittelyä vai-

hemaakuntakaavassa ei ole tuotu esille vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.

2. Valittaja B

Valituksessa pyydetään poistamaan Särkän länsipuolelle osoitettu veneilyn runkoväylämerkintä. Valittajan näkemyksen mukaan merkintään liittyviä selvityksiä ei ole tehty kunnolla eivätkä ne ole riittäviä arvioimaan Saaristo-Naantaliin kohdistuvia vaikutuksia. Valituksen mukaan uudet selvitykset eivät huomioi riittävästi kiertoteitä, vaikutuksia paikallisiin, työmaan aikaisia vaikutuksia tai vaikutuksia merivirtoihin. Lisäksi merkintää pidetään seuraavien lakien vastaisena: laki saariston kehityksen edistämisestä (1981/494), vesilain, laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta, laki alueiden kehittämisestä ja laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä.

3. Valittaja C

Valituksessa pyydetään poistamaan suojelualuemerkintä (S), joka kohdistuu kiinteistöön 400-438-2-38. Valittajan mukaan suojelualuevarauksen länsiosa sijoittuu vuokrasopimuksen nojalla yhtiön hallinnassa olevalle kiinteistölle ja S-merkinnän vaikutukset kohdistuvat myös merkintäänsä laajemmalle naapurikiinteistöjen alueelle. Kaavan ei-sallittu kohtuuton vaikutus kohdistuu myös Satakunnan puolelle. Valittaja suhtautuu kielteisesti, että toimeen- ja täytäntöönpano jää muun viranomaisen myöhemmäksi tekemiseksi. Valittaja ei näe tarpeellisena, että pieneen noin 3-4 ha suoalaan tehdään suojeluvaraus ja että maakuntakaavan varaukset eivät saa olla ristiriidassa maakuntarajan eri puolin.

4. Valittaja D

Valittaja pyytää Turun hallinto-oikeutta kumoamaan kaavan hyväksymispäätöksen ja palauttamaan sen uudelleen käsittelyyn maakuntavaltuustolle. Lisäksi valittaja pyytää korvausta oikeudenkäyntikulusta. Valitus kohdistuu Turun Eerikvallannieman alueella oleviin kiinteistöihin, jonka alueen virkistysaluemerkintään valittaja on tyytymätön.

Varsinais-Suomen liiton maakuntavaltuusto on hyväksyessään kaavan päättänyt kaavaratkaisun sisällöstä. Turun hallinto-oikeuden päätös valtuuston päätöksestä tehdyistä edellä mainituista valituksista on oikeusharkintainen. Hallinto-oikeuden on valituksia käsitellessään tutkittava, onko kaavaprosessi ollut maankäyttö- ja rakennuslain mukainen ja perustuuko vaihemaakuntakaava maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin selvityksiin ja täyttääkö se 28 §:n mukaiset maakuntakaavan sisältövaatimukset.

Oheismateriaalina ovat maakuntavaltuuston päätöksestä tehdyt valitukset [10.8.2021](#) ja [30.8.2021](#).

Valmistelija HS/AK/hm

Maakuntajohtajan ehdotus

Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus päättää esittää lausuntonaan Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan valtuuston hyväksymispäätöksestä tehtyihin valituksiin seuraavaa:

Varsinais-Suomen maakuntakaava on laadittu seutukunnittain valmisteltuina kokonaismaakuntakaavoina. Vanhimman Turun kaupunkiseudun maakuntakaavan ympäristöministeriö vahvisti elokuussa 2004, Salon seudun maakuntakaavan marraskuussa 2008 ja viimeiset Loimaan seudun, Turun seudun kehyskuntien, Turunmaan ja Vakka-Suomen maakuntakaavat maaliskuussa 2013

(KHO 2014). Kokonaiskaavaa on täydennetty teemasisältöisillä Salo-Lohja -oikoradan (YM 2012, KHO 2014), Tuulivoiman (YM 2014, KHO 2016) ja Taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen (MV 2018, KHO 2020) vaihemaakuntakaavoilla.

Maakuntavaltuusto hyväksyi 14.6.2021 Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan. Maakuntahallitus päätti 13.9.2021 MRL:n 201 §:n mukaisesti määrätä kaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Yhteenvedo

Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaava on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain lain kirjainta ja henkeä noudattaen. Kaavan valmistelussa lain yleinen tavoite on ollut kirkaana johtotähtenä. Kaavan lähtökohtina ovat olleet alueiden käytön suunnittelun tavoitteet ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioiminen ja edistäminen. Maakuntakaava on laadittu teemakohtaisena vaihemaakuntakaavana, joka kumoaa ja korvaa kaava-asiakirjoissa luetellut merkinnät ja määräykset. Kokonaisuutta tulee tarkastella ja arvioida ajantasaisesta kaavayhdistelmästä. Maakuntakaava täyttää laissa määritellyt maakuntakaavan sisältövaatimukset. Selvitykset on laadittu ja vaikutukset on arvioitu vähintään maakuntakaavan yleispiirteisyyden edellyttämällä tarkkuudella ja laajuudella ottaen huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Maankäyttö ja rakennuslain mukainen kaavaprosessi ottaa huomioon erityislainsäädännön vaatimukset, perustuslaillisen yhdenvertaisuuden että kuntalain tarkoituksen.

Valituskohtaiset lausunnot.

1. Valittaja A sekä
2. Valittaja B

Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja varojen vaihemaakuntakaavalla täydennetään ja tarkistetaan lainvoimaista maakuntakaavaa. Vaihemaakuntakaavassa on osoitettu Omenaisten aukolta Naantalin vanhan kaupungin satamaan johtava väylä Veneilyn runkoväylä -merkinnällä. Runkoväylämerkintä mahdollistaa toteutuessaan korkeamastoisten purjeveneiden vierailut Naantalin vierassatamassa. Runkoväylän toteuttaminen edellyttää 18–20 m kulkukorkeutta ja siten avattavan läpäsillan rakentamista maantielle 189 Naantaliin, nykyisen Särkänsalmen pengertien kohdalle.

Ympäristöministeriö jätti 20.3.2013 Turun seudun kehyskuntien ja Turunmaan maakuntakaavoja koskevalle päätöksellään veneilyn runkoväylämerkinnän vahvistamatta (YM1/5222/2011) ja Korkein hallinto-oikeus piti 31.10.2014 voimassa ympäristöministeriön päätöksen (muu päätös 3359/2014). Ympäristöministeriön perusteluina vahvistamatta jättämiselle olivat riittämättömät MRL 9 §:n mukaiset selvitykset ihmisten elinoloihin ja hälytysajoneuvoliikenteeseen.

Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja varojen vaihemaakuntakaavan Veneilyn runkoväylä -merkintä perustuu Varsinais-Suomen ELY-keskuksen, Naantalin kaupungin ja Varsinais-Suomen liiton yhdessä tilaamaan uuteen selvitykseen Särkänsalmen meriväylän vaikutus selvitys – päivitys 2018 (FCG suunnittelu ja tekniikka Oy ja Strafica Oy, 26.10.2018). Selvityksellä korjattiin ympäristöministeriön havaitsemat puutteet päivittämällä ja täydentämällä vaikutusten arviointia. Selvitys on laadittu ja väylämerkinnän vaikutukset on arvioitu maakuntakaavan tehtävän ja tarkoituksen huomioivalla tarkkuudella (MRL 9 § 1 mom).

Selvityksen perusteella merkittäviä vaikutuksia pelastustoimelle ei synny. Ihmisten elinoloihin kohdistuvat vaikutukset keskittyvät veneilysezonkiin ja vaikutuksia voidaan lieventää operoinnin huolellisella suunnittelulla ja viestinnällä. Johtopäätöksissä todetaan mm. "Tämän selvityksen perusteella vesiväylä, joka mahdollistaa korkeat alukset sekä harvoin toistuvat siirrot, on aluetaloudellisesti edullinen, jos sillan avaukset rajataan tieliikenteen kysyntähuippujen ulkopuolelle. Aluetalouden

*hyödyt perustuvat nykyisiin vahvuuksiin eli matkailuun ja kylpylätoimintaan. Haitat kohdistuvat eniten Rymättylän ja Merimaskun asukkaisiin ja tieliikenteeseen. Vaikutusselvityksen mukaan tieliikenteen haittoja voidaan tehokkaasti lievittää sillan toimintatavan huolellisella suunnittelulla. Ope-
rointivaiheessa tärkein lievityskeino on selkeä viestintä, joka auttaa tienkäyttäjiä ottamaan avaa-
misaikataulut huomioon liikkumisessaan.”*

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on kaavaprosessin aikana päivittyvä dokumentti, jossa kerrotaan kaavan lähtökohdista, tavoitteista, osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista (MRL 63 §). Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ei sisällä kaikkien maakuntakaavamerkintöjen kuvauksia.

Valmisteluvaiheen kuulemisen yhteydessä (26.3.–27.4.2018) esillä ollut aineisto ei sisältänyt kaavaluonnosta. Osana laadittua selvitystä järjestettiin 29.8.2018 erillinen asukas- ja yhdistystyöpaja, jossa esiteltiin myös vaihemaakuntakaavaprosessi.

Ehdotusvaiheen OAS:ssa Särkäsalmen väylä on mainittu kaavan tavoitteissa: *Veneily on tärkeä osa maakunnan virkistys- ja matkailupotentiaalia, näihin liittyvät väylät on ratkaistu aiemmissa maakuntakaavoissa eikä teemaa käsitellä tässä kaavassa Omenaistenaukolta Naantaliin johtavaa väylää lukuun ottamatta.* Lisäksi laadittu selvitys on tuotu esille OAS:n luvussa Tietopohja ja laadittavat selvitykset, Virkistysalueet ja -reitit.

Veneilyn runkoväylä -merkinnällä osoitetaan väylän sijainti sekä mahdollistetaan väylän ja sen edellyttämän läppäsillan jatkosuunnittelu ja toteuttaminen. Vaikutusten arviointi ja vuorovaikutus tulevat jatkumaan ja tarkentumaan erityislainsäädännön (mm. Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä) ohjaaman suunnittelun ja päätöksenteon edetessä.

3. Valittaja C

Maakuntakaavan, kuten muunkin kaavoituksen, on maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteiden mukaan (MRL 5 § kohta 5) edistettävä luonnon monimuotoisuutta ja muiden luonnonarvojen säilymistä sekä kiinnitettävä erityisesti huomiota luonnonarvojen vaalimiseen (MRL 28 § kohta 6). Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 § mukaan tulee kaavan vaikutuksia selvitetessä ottaa huomioon mm. aikaisemmin tehdyt selvitykset.

Maakuntakaavassa osoitetaan valtakunnallisen selvityksen Soidensuojelutyöryhmän ehdotus soidensuojelun täydentämiseksi-selvityksen perusteella ne Varsinais-Suomen alueella sijaitsevat suoalueet, jotka työryhmä on arvioinut selvitysaineistostaan valtakunnallisesti arvokkaimmiksi. Kirvessuon alue on tunnistettu selvityksessä arvokkaaksi suoalueeksi ja sen kokonaispinta-ala on 158 hehtaaria, josta Varsinais-Suomen puolella sijaitsee muutamia hehtaareja. Tunnistettujen soiden pinta-ala ei ole vaikuttanut niiden osoittamiseen maakuntakaavassa vaan niiden luontoarvot.

Maakuntakaavan suojelualumerkinnän selitteessä on todettu, että suojelun toteuttamistarve ja -tapa ratkaistaan yksityiskohtaisessa suunnittelussa. Maakuntakaavan merkintä ei siis ota kantaa siihen, miten suojelu alueella toteutetaan tai toteutetaanko sitä lainkaan, merkintä siis osoittaa tunnistetun luontoarvon, joka tulee huomioida yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Luonnonsuojelulaki määrittää ne toimeen- ja täytäntöönpanotavat ja viranomaiset, jotka voivat suojelualueen perustaa. Maakuntakaava ei kumoa tai voi vaikuttaa niihin säädöksiin, jotka luonnonsuojelulaissa on asian osalta säädetty.

Varsinais-Suomen liiton näkemyksen mukaan soidensuojelun täydennys selvityksen mukaisesti osoitettujen suojelualueiden merkinnät perustuvat kattavaan kansalliseen selvitykseen. Kaavamerkinnän selitteen mukaisesti suojelun toteuttamistarve ja -tapa ratkaistaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa eikä tätä menettelyä voida pitää kohtuuttomana haittana, etenkin kun huomioidaan

maakuntakaavan yleispiirteisyys, joka yleisesti ohjaa ja joka tarkentuu yksityiskohtaisen suunnitelun ja toteutuksen kautta. Esitettyyn toimeen- ja täytäntöönpanoon liittyvään viranomaistehtävään maakunnan liitolla ei ole juridista mahdollisuutta vaikuttaa vaan sitä ohjaa mm. luonnonsuojelulaki.

Satakunnan maakuntakaavassa Kirvessuon Satakunnan puolella sijaitseva alue on osoitettu se4-merkinnällä, ja kyseinen merkintä on saanut lainvoiman 13.3.2013. Turvetuotannon selvitysalueen (se4) merkinnän selitteessä todetaan, että sen käyttöä ei ole voitu ratkaista maakuntakaavaa laadittaessa, mutta siihen kohdistuvien intressien vuoksi sen osoittaminen maakuntakaavassa katsotaan tarpeelliseksi. Lisäksi selitteessä on todettu, että alueidenkäytön ratkaiseminen edellyttää lisäselvityksiä tai jatkosuunnittelua. Selvitysalueen selitteen edellyttämä lisäselvitysten tai jatkosuunnittelun ratkaisu ei tarkoita sitä, että kyseinen selvitysteeman toiminto aina olisi alueella mahdollista toteuttaa.

Tämän jälkeen Satakuntaliitto on täydentänyt maakuntakaavaa vaihemaakuntakaavoilla, joista vaihemaakuntakaava 2 on saanut lainvoiman 17.5.2019. Tässä vaihemaakuntakaavassa 2 on käsitelty mm. turvetuotantoa, soiden moninaiskäyttöä (kasvuturve, soidensuojelu ja virkistyskäyttö). Vaihemaakuntakaavassa 2 on osoitettu mm. merkittävät turvetuotannossa olevat tai turpeenottoon soveltuvat alueet eikä Kirvessuon alueelle on kyseistä EO-5 tai EO-6 merkintää osoitettu.

Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa Satakuntaliitto ei ole todennut, että Kirvessuolle osoitettu suojelualue (S) olisi ristiriidassa Satakunnan voimassa olevien maakuntakaavojen kanssa. Satakunnan maakuntakaavojen merkintöjen ja niiden merkintöjen kuvausten sekä Satakuntaliiton lausunnon perusteella Varsinais-Suomen liitto pitää väitettä maakuntakaavojen ristiriitaisuudesta perusteettomana.

Soidensuojelutyöryhmän täydennysesitys (SSTE) on luonnonsuojeluarvoihin kohdistunut valtakunnallinen inventointi, joka toimii vaihemaakuntakaavan taustaselvityksenä suojelumerkintöjen päivittämisen osalta. Nämä täydennysesityksessä tunnistetut luonnonarvot osoitetaan maakuntakaavassa S-merkinnällä. Maakuntakaavan suojelumerkintä osoittaa suunnitellun maankäytön kyseisille suoalueille. Alueista ei laadita LSL 7 §:n luonnonsuojeluohjelmaa ja yksityismaiden suojelu tulee etenemään pääasiassa vapaaehtoisin keinoin. Suojelun yksityiskohtainen toteuttaminen tapahtuu ELY-keskuksen luonnonsuojelutehtävien sekä kuntakaavoituksen kautta. Suojelun toteutus tehdään ensin valtion maa-alueille ja yksityisten soiden vapaaehtoisesta suojelusta ELY-keskus neuvottelee erikseen. Vapaaehtoisista suojelua toteutetaan sekä METSO- (Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma 2014-2025) ja HELMI (Ympäristöministeriön HELMI elinympäristöohjelma) -rahoitusten kautta.

4. Valittaja D

Maakuntakaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, jonka tarkoitus on osoittaa alueiden maankäyttöä maakuntakaavan yleistystasolla. Maakuntakaava antaa suuntaa tarkemmille kaavatasoille eli yleiskaavalle ja asemakaavalle. Muistutuksen kohteena olevalla Eerikvallanniemen alueelle on ollut valmisteilla Satavan ja Kaksikerran osayleiskaava, joka nyt vahvistuttuaan ohjaa tarkempaa alueidenkäyttöä. Luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan nähtävillä olon jälkeen Satava-Kaksikerran osayleiskaava on hyväksytty Turun kaupunginvaltuustossa 14.12.2020 ja tällä hetkellä hyväksymispäätöksestä tehdyt valitukset ovat käsitellyssä hallinto-oikeudessa.

Maakuntakaavamerkinnät ovat yleispiirteisiä ja ne tarkentuvat kuntakaavoituksessa, kuten on tässäkin tapauksessa käynyt. Nyt valituksessa mainittu maakuntakaavan virkistysaluemerkintä käsittelee koko Satava-Kaksikerran saaren ja se osoittaa saarten virkistysaluekokonaisuuden korostaen jatkuvuutta ja rantojen saavutettavuutta. Merkintä pohjautuu lainvoimaiseen Turun kaupunkiseudun maakuntakaavaan (KHO 7.2.2006), ja sitä on luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavassa muokattu Satava-Kaksikerran osayleiskaavatyön mukaisesti yhteistyössä Turun kaupungin kaavoit-

tajien ja Turun kaupungin lausuntojen pohjalta niiltä osin kuin maakuntakaavan tarkkuustaso mahdollistaa.

Osayleiskaavassa laaja maakuntakaavan virkistysaluemerkintä sisältää pääasiassa maa- ja metsätalousvaltaisia alueita (M - 1) ja Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU - 1), näiden merkintöjen lisäksi maakuntakaavan merkinnän alueella on useita muitakin osayleiskaavan merkintöjä, kuten Eerikvallanniemen alueen maa- ja metsätalousvaltainen alue (M - 1), loma-asuntoalue (RA-1), Palvelujen ja hallinnon alue/ Loma-asuntoalue (P/RA - 1) sekä alueelle merkitty sijainniltaan ohjeellinen ulkoilureitti.

Maakuntakaavan kaavakortissa mainittu virkistysalueiden ja -kohteiden poisto tarkoittaa lähinnä sellaisia alueita ja kohteita, joissa alueiden tai kohteiden käyttötarkoitus on kokonaisuudessaan muuttunut. Esimerkiksi yksittäinen virkistyskohdemerkintä on voitu yksityistää, jolloin kyseinen kohdemerkintä on poistettu. Muutokset tai poistot Satava-Kaksikerran alueella on tehty maakuntakaavan yleispiirteisyys huomioiden, ei kiinteistökohtaisten muutosten perusteella.

Turun kaupungin laatima Satava-Kaksikerran osayleiskaava on käytännössä laadittu samanaikaisesti Luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan kanssa. Yleiskaava tarkoittaa maakuntakaavaa. Maankäyttö- ja rakennuslain § 32 mukaan maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella. Varsinais-Suomen liiton näkemyksen mukaan Satava-Kaksikerran alueella maankäytön suunnittelua ohjaava kaava on kuntatasolla tarkemmin laadittu Satava-Kaksikerran osayleiskaava eikä maakuntakaava ole alueella voimassa. Näin ollen valittajan perusteita siitä, että maakuntakaavan merkinnät estävät tai rajoittavat alueiden käyttöä kyseisessä kohteessa on väärä ja perusteeton.

Maakuntahallitus antaa lausunnon maakuntavaltuustolle tiedoksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Suunnittelujohtaja Heikki Saarento, puh. 040 720 3056, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi
Erikoissuunnittelija Aleksis Klap, puh. 040 721 3137, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

MAANK:126 /2021

§ 145 LAUSUNTO LUONNON VIRKISTYSKÄYTÖN STRATEGIASTA

Asia Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa luonnonvirkistyskäytön strategiasta 22.10.2021 mennessä.

Kommentoitu [SH1]: Tyyli Asiateksti

Kansallinen luonnon virkistyskäytön strategia laaditaan ensimmäistä kertaa Suomessa. Se ulottuu vuoteen 2030 saakka. Laajapohjaiseen valmisteluun on osallistunut mm. seitsemän ministeriötä, Metsähallitus, viranomaisia, tutkimuslaitosten ja järjestöjen asiantuntijoita. Työtä on koordinoitunut ympäristöministeriö. Strategian pohjalta valmistellaan ympäristöministeriössä valtioneuvoston periaatepäätös luonnon virkistyskäytöstä vuoden 2021 lopulla.

Strategialuonnoksessa on tunnistettu kattavasti luonnonvirkistyskäytön vaikutuksia kansanterveyteen ja palvelutoimintaan sekä nykyisiä käytössä olevia toimintamalleja ja taustatietoja luonnon virkistyskäytön nykytilasta. Tuoreimman virkistyskäytön valtakunnallisen inventoinnin mukaan aikuisväestöstä 96 % ulkoilee keskimäärin 170 kertaa vuodessa, jonka perusteella laskennallinen kokonaisulkoilumäärä on 850 miljoonaa kertaa vuodessa. Strategian laadinnan yhteydessä on toteutettu avoin verkkokuuleminen, jonka yhteydessä on kysytty vastaajien kokemuksia ja ehdotuksia luonnon virkistyskäytön osalta. Kyselyyn vastanneiden mukaan virkistyskäyttöalueiden määrä ja saavutettavuus koettiin kohtuullisen hyväksi, kaupunkien yhteydessä nähtiin enemmän tarvetta turvata riittävä alueiden määrä. Vastaajien mukaan tärkeimpiä kehityskohteita olivat kaupunkien ja taajamien lähimetsät sekä luonnonsuojelualueet ja kansallispuistot.

Strategiassa on tunnistettu, että valtion maankäytön tulisi tulevaisuudessa mahdollistaa enenevässä määrin ulkoilu-, virkistys- ja luontomatkailua, joka vastaisi kasvavaa ja monipuolistuvaa kysyntää.

Virkistyskäytön teeman keskeisiksi toimintatavoiksi on tunnistettu kehittäjä-, yhteistyö- ja rahoitustahoja, neuvonta-, koulutus- ja opetuspalveluiden tuottajia sekä tutkimus- ja seurantatietoa ylläpitäviä tahoja. Myös eri intressiryhmien yhteensovittamisen ja edunvalvonnan sekä virkistysalueita hallinnoivilla tahoilla on tunnistettu olevan tärkeä rooli aiheen edistämiseksi. Keskeisiksi toimijoiksi on tunnistettu eri ministeriöitä, metsähallitus, ELY-keskukset ja valtion virastot, kunnat ja alueelliset toimijat, yksityiset maanomistajat, järjestöt, tutkimusorganisaatiot, yritykset, media ja kansalaiset.

Virkistyskäytön kehittäminen linkittyy myös muihin laadittuihin strategioihin ja ohjelmiin, joiden nähdään olevan vahvistava toinen toisiaan. Keskeisiksi tavoiteasiakirjoiksi on tunnistettu mm. Valtioneuvoston selonteko liikuntapolitiikasta, kansallinen metsästrategia, hyvinvoinnin, terveyden, turvallisuuden edistäminen 2030-periaatepäätös, kävelyn ja pyöräilyn edistämisohjelma, Suomen matkailustrategia, kansallinen biodiversiteettistrategia, sekä eri aluepoliittiset rahoitus ja kehittämisohjelmat.

Strategia on arvioinut virkistyskäytön hyötyjä terveyden ja hyvinvoinnin, talouden ja työelämän, kansalaisuuden ja yhteisöllisyyden sekä ympäristön tilan ja virkistyskäytön kestävyuden näkökulmista. Luonnon virkistyskäytön edistämisen hyödyistä monia voidaan arvioida rahallisesti. Kulttuuristen ja henkisten arvojen mittaaminen on tunnistettu haastavaksi. Liikkumattomuuden suorat kustannukset on arvioitu 3,5 miljardin euron ja välilliset kustannukset 7,5 miljardin euron suuruisiksi. Työllisyysvaikutuksien on todettu kehittyneen erityisesti luontoon perustuvan matkailun ympärille. Tällä hetkellä tilastokeskuksen mukaan ala työllistää 33 800 henkilöä, joka vastaa noin kymmentä prosenttia koko biotalouden työllistävyydestä.

Strategian tavoitteena on lähiluonnon saavutettavuuden parantaminen, kansanterveyden edistäminen, luonnon kestävyden vaaliminen virkistyskäytössä, voimavarojen ja yhteistyön varmistaminen sekä virkistyskäytön monimuotoisuuden kehittäminen. Strategian toimintalinjauksissa on kuvattu tarvittavia lisätoimia tavoitteiden saavuttamiseksi sekä tunnistettu keskeiset tahot, joiden tulisi olla alaa kehittämässä.

Valmistelija HS/AK/hm

Maakuntajohtajan ehdotus

Luonnon virkistyskäytön edistäminen ja siitä saatavien hyötyjen tunnistaminen alaa käsittelevässä strategiassa on tarpeellista. Kuten strategiassa on todettu, on koronapandemia lisännyt niin arkipäiväistä virkistyskäyttöä kuin kotimaan luontomatkailuakin, vaikka ala on jo pidempään ollut kasvussa.

Yleisesti voidaan todeta, että virkistyskäytön saavutettavuus ja alueiden monipuolisuus vaihtelee eri alueilla merkittävästi. Tämän vuoksi eri toimintamallien kehittäminen alueiden tunnistamiseen ja lisäämiseen niin kaupunkialueilla kuin maaseutualueilla tulee vaatimaan tulevaisuudessa merkittävää lisätyötä. Strategiassa tunnistettu tarve kattavalle tietolähteelle eri virkistys- ja retkeilypaikoista on erittäin tärkeä. Varsinais-Suomessa kyseisten kohteiden kartoitusta ja digitaalista paikkatietosovellusta on kehitetty eri hankkeissa yhteistyössä alueen toimijoiden ja kuntien kanssa. Tämä karttasovellus palvelee (<https://karta.virma.fi/>) niin ulkoilijoita kuin palveluntarjoajia. Nykyisellään alueiden käytössä tulee usein ristiriitoja erityisesti sellaisilla alueilla, jotka ovat muotoutuneet yleisen tietoisuuden kautta yleisesti käytettäväksi alueiksi, mutta eivät omaa virallista statusta tai ylläpitoa. Tämän vuoksi ohjeistusta virkistyskäytön mahdollisuuksista ja tavoista tulisi lisätä yleisesti kuin myös jokamiehen oikeuden perusteella. Jokamiehen oikeudet ja hyvän retkeilijän etiketti antavat paljon mahdollisuuksia ja oikeuksia ulkoiluun, mutta myös hyvän käytöksen ja muiden huomioivan toimintatavan velvollisuuksia. Strategian toimintalinjauksiin tulisi lisätä yhdeksi kokonaisuudeksi aluemäärän lisäämisen tavat, jossa kaavoituksen lisäksi keinoja etsitään erilaisin vapaaehtoisin keinoin, esimerkiksi yksityisten maa-alueiden osalta. Yksityisten maa-alueiden käytön osalta tulisi selvittää mahdollisia toiminta- ja sopimusmalleja sekä siihen mahdollisesti sopivia korvauskäytäntöjä, joilla voitaisiin turvata virkistyskäytössä olevien alueiden pitkäjänteisyys sekä parantaa palvelutasoa.

Opetus- ja nuorisotoiminnan osalta on tärkeää huomioida laajasti ympäristökasvatuksen mahdollisuudet tiedon ja virkistyskäytön ymmärtämisen lisäämisessä. Varsinais-Suomen liitossa toimiva Valonia on osana ympäristökasvatuksen pyöreän pöydän verkostoa, jota koordinoi ympäristökasvatusjärjestö FEE Suomi.

Näiden alueellisten ja kansallisten ympäristökasvatustoimijoiden aktiivinen sitouttaminen strategian toteuttamisessa on tärkeää.

Nykyisellään virkistyskäytön seuranta ja siihen liittyvät indikaattorit ovat hyvin puutteellisia ja osin epäselviä tai hankalasti tulkittavia. Jotta alaa pystytään kehittämään laaja-alaisesti, tulisi mittarointia monipuolistaa sekä siihen liittyvää dataa tulisi tuottaa ajantasaisemmin. Yleisesti ymmärrystä virkistyskäytön hyvinvointi- ja terveysvaikutuksista pitäisi kehittää ja niiden mittareiden vaikuttavuutta parantaa.

Maakuntien liitoilla on hyvä ja kattava kokonaiskäsitelmä alueen virkistys- ja luontomatkailun tilanteesta sekä kehittämistarpeista. Varsinais-Suomen liitto näkee, että maakuntien liittojen tiivis osallistaminen strategian toimintalinjausten toteuttamiseen on tarpeen ja siten liittojen edustus jatkokyöskentelyssä on hyvä tunnistaa strategiassa nykyistä selkeämmin.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Erikoissuunnittelija, Aleksis Klap, puh. 040-7213137, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

§ 146 ALUEIDEN KESTÄVÄN KASVUN EDISTÄMISEN RAHOITUS (AKKE-RAHOITUS) - ALUEKEHITTÄMISEN TEEMAVERKOSTOHANKKEET

Asia Työ- ja elinkeinoministeriö on toteuttanut avoimen haun aluekehittämisen teemaverkostoiksi ja kehittämisyöhykkeiksi kevään 2021 aikana. Haun tavoitteena oli:

- Vahvistaa eri kokoisten alueiden, kuntien ja monenlaisten toimijoiden osallistumista verkostoyhteistyöhön
- Vahvistaa kasvuyöhykkeiden strategista kehittämistä
- Uudistaa aluekehittämisen verkostojen toimintamalleja
- Vahvistaa kehittäjäkyvykkyyksiä

Hakemuksia saatiin 37, joista valittiin rahoitettaviksi 19. Rahoituksesta kehittämisyöhykkeille jaetaan yhteensä 1,3 miljoonaa euroa ja teemaverkostoille 5,6 miljoonaa euroa, josta seutukaupunkien verkostoyhteistyöhön 840 000 euroa.

Ministeriön arviointiryhmä on arvioinut hakemukset hakurijeesä kuvattujen haun tavoitteiden ja hakukriteerien perusteella ja valinnut parhaiten näihin vastaavat verkostot ja kehittämisyöhykkeet vuosille 2021–2023.

Valtioneuvosto päätti 29.6.2021 rahoituksen jakamisesta alueiden välisen yhteistyön edistämiseen. Rahoitus on osa valtioneuvoston aluekehittämispäätöksen, kansallisen kaupunkistrategian ja seutukaupunkiohjelman toteutusta. Tavoitteena on vahvistaa eri alueiden yhteistä voimavarojen ja osaamisen hyödyntämistä, vertaisoppimista, ja alueiden vetovoimaisuutta.

Valtioneuvosto jakoi rahoituksen maakuntien liitoille sen perusteella, missä hyväksytyjen hankkeiden päätoteuttajat (tai päätoteuttajien päätoimipaikat) sijaitsevat. Varsinais-Suomen liitolle osoitettiin kahteen teemaverkostohankkeeseen sekä hallinnoinnista aiheutuviin kustannuksiin yhteensä 626 000 euroa.

Habitability - elinvoimaiset ja kestävästi asutut saaristo- ja vesistöalueet (56/2021). Hakija Åbo Akademi

Hankkeen kuvaus:

Saariyhteisöt, joissa on selkeät maantieteelliset rajat ja pieni väestömäärä, ovat erittäin hyviä kohteita uusien ideoiden testaamiseen. Asuttavuus on uusi konsepti, joka on kehitetty kestävä kehityksen työssä Kökarissa, Ahvenanmaalla (www.kokar.ax/bobarhet). Se on kehitetty saarille, mutta sitä voidaan hyödyntää myös muissa saariyhteisöihin verrattavissa yhteisöissä, jotka ovat vesistöjen rikkomia ja joissa etäisyydet ovat pitkiä.

Hanke käyttää asuttavuuskonseptia työkaluna elinvoimaisten ja kestävien saaristoyhteisöjen luomiseen, mikä lisää yhteisöjen vetovoimaisuutta, palvelutasoa ja sisään muuttoa. Hankkeen myötä vahvistetaan yhteistyötä Suomen rannikkoalueiden ja järvi-alueiden asukkaiden kanssa, ja luodaan perusta toimivaan dynaamisiin verkostoihin, joka ylittää sekä maantieteelliset että kielelliset esteet. Saaristo- ja vesistöalueiden teemaverkosto vahvistaa omalta osaltaan kaupunki-, maaseutu- ja saaristoalueiden välistä vuorovaikutusta voimassa olevan aluekehittämissäätöjen tavoitteiden mukaisesti.

Hanke järjestää temaattisessa verkostossa asuttavuuteen liittyviä koulutuksia, työpajoja ja kokouksia osallistuvilla saaristoalueilla.

Perustelut päätösesitykselle:

Työ- ja elinkeinoministeriö toteutti avoimen haun aluekehittämisen teemaverkostoiksi ja kehittämisvyöhykkeiksi kevään 2021 aikana. Ministeriön arviointiryhmä on arvioinut hakemukset hakukirjeessä kuvattujen haun tavoitteiden ja hakukriteerien perusteella ja valinnut parhaiten näihin vastaavat verkostot ja kehittämisvyöhykkeet vuosille 2021–2023. Ministeriö valitsi hankkeen ”Habitability - elinvoimaiset ja kestävästi asutut saaristo- ja vesistöalueet” rahoitettavaksi teemaverkostohankkeeksi. Koska päähakija on Varsinais-Suomesta, niin rahoitus kanavoidaan Varsinais-Suomen liiton kautta.

Hankkeen toteutusaika on 1.10.2021-31.12.2023

Seutukaupunkien alueella tunnistettujen kiertotalousklusterien rakentaminen ja kiihdyttäminen (57/2021). Hakija Paimion kaupunki

Hankkeen kuvaus:

Seutukaupunkien alueilla on useita eri kehitysvaiheissa olevia kansallisesti ja kansainvälisestikin merkittäviä kiertotalouden klustereita. Tavoitteena on yhteistyössä yritysten kanssa tunnistaa uusia ekosysteemien arvoketjuihin liittyviä mahdollisuuksia, ratkaista klustereiden kiihdyttämisen esteitä ja tunnistaa kehittämisen kannalta kriittisiä menestystekijöitä.

Käytännön työskentelyn aikana on tavoitteena kehittää seutukaupunkien verkostolle konkreettisia työkaluja, joiden avulla voidaan käynnistää ja tukea Seutukaupunkien alueille kiertotalousklustereiden markkinaehtoista kehittämistä. Tavoitteena on myös entisestään nopeuttaa ja helpottaa hyvien käytäntöjen sekä innovaatioiden siirtymistä alueiden välillä Suomessa.

Perustelut päätösesitykselle:

Työ- ja elinkeinoministeriö toteutti avoimen haun aluekehittämisen teemaverkostoiksi ja kehittämisvyöhykkeiksi kevään 2021 aikana. Ministeriön arviointiryhmä on arvioinut hakemukset hakukirjeessä kuvattujen haun tavoitteiden ja hakukriteerien perusteella ja valinnut parhaiten näihin vastaavat verkostot ja kehittämisvyöhykkeet vuosille 2021–2023. Ministeriö valitsi hankkeen ”Seutukaupunkien alueella tunnistettujen kiertotalousklusterien rakentaminen ja kiihdyttäminen” rahoitettavaksi

teemaverkostohankkeeksi. Koska päähakija on Varsinais-Suomesta, niin rahoitus kanavoidaan Varsinais-Suomen liiton kautta.

Hankkeen toteutusaika on 1.10.2021-30.9.2023

Aluekehittämisen teemaverkostohankkeiden hallinnointihanke (55/2021). Hakija Varsinais-Suomen liitto

Hankkeen kuvaus:

Tavoitteena on yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa varmistaa aluekehittämisen teemaverkostohankkeiden sujuva toteutus. Hankkeiden toteutuksen aikana rahoittajan roolissa ohjataan ja opastetaan hankkeiden toimintaa sekä tehdään maksatuksiin sekä väli- ja loppuraportointeihin liittyvät toimenpiteet.

Perustelut päätösesitykselle:

Hanke tukee teemaverkostohankkeiden toteuttamista.

Hankkeen toteutusaika on vuodet 2021-2023.

Hankkeet on käsitelty maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristössä 10.9.2021.

Valmistelija TN/PP/kk

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus päättää, että

Åbo Akademille myönnetään hankkeeseen "Habitability - elinvoimaiset ja kestävästi asutut saaristo- ja vesistöalueet" (A56/2021) alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen -rahoitusta aluekehittämisen teemaverkostojen rahoittamiseen 79,7 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista (248 488 euroa), kuitenkin enintään 198 000 euroa.

Paimion kaupungille myönnetään hankkeeseen "Seutukaupunkien alueella tunnistettujen kiertotalousklusterien rakentaminen ja kiihdyttäminen" (A57/2021) alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen -rahoitusta aluekehittämisen teemaverkostojen rahoittamiseen 79,7 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista (502 000 euroa), kuitenkin enintään 400 000 euroa.

Varsinais-Suomen liitolle myönnetään kertakorvauksena hankkeeseen "Aluekehittämisen teemaverkostohankkeiden hallinnointihanke" (A55/2021) alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen -rahoitusta aluekehittämisen teemaverkostojen rahoittamiseen 100,0 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista (28 000 euroa), kuitenkin enintään 28 000 euroa.

Hankkeen Aluekehittämisen teemaverkostohankkeiden hallinnointihanke tilivelvollinen on aluekehitysjohtaja Tarja Nuotio, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset

Maakuntahallitus päättää, että asian kiireellisyyden takia pöytäkirja tarkastetaan tämän asiakohdan osalta kokouksessa.

Päätös Merkittiin, että Tomi Nieminen ilmoitti olevansa esteellinen (yhteisöjäävi) ja poistui kokouksesta Seutukaupunkien alueella tunnistettujen kiertotalousklusterien rakentaminen ja kiihdyttäminen - hankkeen käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Elinkeinopäällikkö Petteri Partanen, p 040 7760 630, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

ALUEK:68/2021

§ 147 SOPIMUS EUROOPAN UNIONIN ALUE- JA RAKENNEPOLIITTISTEN RAHASTOJEN VÄLITTÄVÄN TOIMIELIMEN TEHTÄVIEN JA ERÄIDEN MUIDEN TEHTÄVIEN HOIDOSTA ETELÄ-SUOMEN MAAKUNTIEN LIITOISSA OHJELMAKAUDELLA 2021 - 2027

Asia EU:n uusi rakennerahastokausi on alkanut 1.1.2021. Ohjelmakaudella 2021–2027 Suomessa toteutetaan Manner-Suomelle yhteistä Uudistuva ja osaava Suomi – EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaa.

Maakuntien liitot toimivat Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastojen välittävänä toimielimenä alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021) nojalla. Toimeenpanoasetuksen 5 §:n mukaan hallintoviranomainen eli Työ- ja elinkeinoministeriö kokoaa toimeenpanoasetuksen 4 §:ssä tarkoitetut maakuntien liittojen tehtävät siten, että Hämeen, Kymenlaakson, Päijät-Hämeen ja Varsinais-Suomen maakuntien liittojen rakennerahastojen toimeenpanoon liittyvät välittävän toimielimen rahoittajatehtävät kootaan Uudenmaan liittoon.

Toimeenpanoasetuksen 4 §:n mukaisesti välittävän toimielimen tehtäviä ovat:

- 1) hakuilmoituksen julkaiseminen, hankkeiden valinta, tukipäätökset, tuen maksamista koskevat päätökset, takaisinperintäpäätökset ja muita jatkotoimenpiteitä koskevat päätökset;
- 2) tiedotus ja viestintä yleisölle, hakijoille ja tuen saajille toimialueellaan;
- 3) hankkeiden seuranta ja tuen saajien seurantaan liittyvien tietojen ajantasaisen tallennuksen varmistaminen alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain (757/2021), jäljempänä rahoituslaki, 50 §:ssä tarkoitettuun tietojärjestelmään;
- 4) yleisasetuksen 74 artiklan 1 kohdan mukaiset hallinnolliset tarkastukset ja paikan päällä tehtävät varmennukset sekä niihin liittyvän riskiarvioinnin laatiminen;
- 5) hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvauksen ja siihen kuuluvan petosriskiarvioinnin laatiminen;
- 6) tehokaiden ja oikeasuhtaisten petostenvastaisten toimenpiteiden ja menettelyiden käyttöönotto, joissa otetaan huomioon tunnistetut riskit;
- 7) tarkastuksissa ja 4 kohdassa tarkoitetuissa tarkastuksissa ja varmennuksissa tehtyjen havaintojen selvittäminen, sääntöjenvastaisuuksien ehkäiseminen, havaitseminen ja korjaaminen sekä asianmukaisten ilmoitusten tekeminen poliisiviranomaiselle ja petostentorjuntatoimenpiteisiin ryhtyminen;
- 8) sääntöjenvastaisuusilmoitusten toimittaminen ja tilivuoden vahvistaminen kirjanpito toiminnolle;
- 9) hallintoviranomaisen avustaminen seurantakomiteatyössä, ohjelman vuotuisen tuloksellisuuden tarkastelun valmistelussa ja lopullisen tuloksellisuuskertomuksen laatimisessa;
- 10) yleisasetuksen liitteeseen XI perustuva raportointi hallintoviranomaiselle.

Lain alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (756/2021) 18 §:n mukaan maakunnan liitot voivat sopia tehtävien kokoamisesta tai muusta yhteistyöstä asioissa, joissa se on lain 17 §:n ja muiden ko. lain mukaisten tai rahoituslain 9 §:ssä tarkoitettujen tehtävien asianmukaisen hoidon kannalta tarpeellista. Sopimuksella sopimusosapuolet sopivat välittävän toimielimen tehtävien hoidosta ja eräiden muiden tehtävien hoidosta keskenään.

Edellä mainitut maakuntien liitot ovat yhteisesti sopineet, että Uudenmaan liitto toimii koordinoivana maakunnan liittona ja sinne kootaan Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 – EU:n alue- ja rakennepoliittikan ohjelman osalta toimeenpanoasetuksessa määritellyt tehtävät. Koordinoivan maakunnan liiton ja käsittelevien liittojen tehtävistä, oikeuksista ja velvollisuuksista näiden tehtävien hoidossa sovitaan tarkemmin sopimuksessa. Lisäksi tehtävissä noudatetaan voimassa olevaa säädöspohjaa, hallintoviranomaisen ohjeistuksia sekä koordinoivan liiton ja käsittelevien liittojen yhteisesti sovittuja menettelytapoja.

Oheismateriaalina on sopimus Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittisten rahastojen välittävän toimielimen tehtävien ja eräiden muiden tehtävien hoidosta Etelä-Suomen maakuntien liitoissa ohjelmakaudella 2021–2027.

Valmistelija TN/VR/mk

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus hyväksyy sopimuksen Uudenmaan liiton kanssa Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittisten rahastojen välittävän toimielimen tehtävien ja eräiden muiden tehtävien hoidosta Etelä-Suomen maakuntien liitoissa ohjelmakaudella 2021–2027.

Maakuntahallitus valtuuttaa maakuntajohtajan allekirjoittamaan sopimuksen sekä tekemään siihen työ- ja elinkeinoministeriön edellyttämiä tai muita välttämättömiä tarkistuksia.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Aluekehitysjohtaja Tarja Nuotio, p. 040 506 3715, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

ALUEK:69/2021

§ 148 EUROPE DIRECT -HANKKEEN PÄÄTTÄMINEN

Asia Varsinais-Suomen liitto toteutti hankekausilla 2013–2017 sekä 2018–2020 Europe Direct Varsinais-Suomi -tiedotuspisteen toimintaa Euroopan komission hankekumppanina. Koronapandemian vuoksi hankkeen toimikautta ja sopimusta 2018–2020 jatkettiin sopimuskumppanien yhteisellä päätöksellä 30.4.2021 saakka. Täten myös hankkeen vuoden 2020 rahoituksen käyttöaikaa jatkettiin huhtikuun loppuun 2021 asti.

Europe Direct Varsinais-Suomi toimi osana Euroopan komission ylläpitämää Euroopan laajuista tiedotuspisteiden verkostoa. Sen tehtävänä oli viestiä ajankohtaisista EU-aiheista monipuolisesti Varsinais-Suomen alueella sekä vastata kansalaisten EU-aiheisiin kysymyksiin. Asiakaspalvelua toteutettiin sähköpostitse ja puhelimitse. Kaudella 2018–2020 tiedotuspiste työllisti vuoden 2018 ajan yhden henkilön 100 % työajalla ja vuodet 2019–2021 yhden henkilön 50 % työajalla.

Europe Direct on vuosittain järjestänyt useita eri keskustelutilaisuuksia ja tapahtumia. Tilaisuuksista suurin osa on suunnattu suurelle yleisölle keskeisistä EU-aiheista ja mukana keskustelemassa on ollut meppejä, kansallisia ja paikallisia poliitikkoja sekä eri erityisalojen asiantuntijoita. Yhteistyötä on tehty laajasti myös koulujen ja oppilaitosten kanssa. Europe Directillä on ollut tärkeä rooli yleisen EU-keskustelun ja EU-aiheiden esillä pitämisessä ja keskustelualustan luomisessa maakunnassa. Se on toteuttanut maakuntastrategian mukaista kumppanuusajatusta luomalla yhteyksiä sellaisiin toimijoihin, joihin liiton perustoiminnalla on vähemmän suoraa yhtymäpintaa sekä vahvistanut Varsinais-Suomen liiton yhteyksiä ja kumppanuutta muihin eurooppalaisiin verkostoihin, unionin toimielimiin ja erityisesti Euroopan komission ja parlamentin toimijoihin.

Päätös siitä, ettei liitto lähde tavoittelemaan hankekumppanuutta EU-komission ehdotuspyyntökilpailussa kaudelle 2021–2025 tehtiin muuttuneiden hanketavoitteiden vuoksi. Uuden toimikauden rahoitusehdot ja komission tiedotuspisteille asettamat tavoitteet sekä toiminta muuttuivat niin paljon, että liitto ei katso omaavansa enää edellytyksiä toiminnan jatkamiselle nykyisten toimintamalliensa mukaisesti. Vaikka Europe Direct -hanke ja tiedotuspisteen toiminta on nyt päättynyt, jatkaa Varsinais-Suomen liitto yhteistyötä hankkeessa solmittujen verkostojen kanssa ja työskentelyä EU-aiheiden parissa. Maakuntaa palvelee edelleen EU-kysymyksissä myös Turun ja Varsinais-Suomen Eurooppa-toimisto Brysselissä.

Europe Direct -toiminnan päätulokset:

- Europe Direct -hanke on maakunnallisesti vahvistanut kansalaisten yhteyttä Euroopan unioniin ja tuonut EU:n lähemmäs heidän arkeaan.
- järjestettyjen tilaisuuksien ja tapahtumien avulla on lisätty tehokkaasti alueen toimijoiden tietoutta EU:n tarjoamista rahoitusmahdollisuuksista ja koheesiopolitiikasta. Koheesioviestinnän toteuttamiseen saatiin erillinen rahallinen lisätuki EU-komissiolta.
- Europe Directin viestintätoimilla ja asiakaspalvelulla on laaja-alaisesti lisätty kansalaisten tietoutta unionista, sen toiminnasta, EU-kansalaisen mahdollisuuksista vaikuttaa ja unionin päätöksenteosta.
- yhteistyö koulujen kanssa on vahvistanut alueen koululaisten EU-tuntemusta ja herättänyt pohtimaan omaa itseään osana unionia mm. taidekilpailun, kouluvierailujen ja materiaalipakettien avulla.
- viestinnän ja sidosryhmätyöskentelyn ansiosta on luotu yhteyksiä uusiin yhteistyökumppaneihin, vahvistettu alueen EU-toimijoiden keskeistä verkostoa ja kumppanuusajattelua.
- hanke on osaltaan ollut mukana vahvistamassa alueella käytävää EU-keskustelua mm. osallistumalla aktiivisesti Eurooppa-foorumi Turussa -tapahtuman kehittämiseen ja sisällöntuotantoon.
- kansallisella ja kansainvälisellä yhteistyöllä on vahvistettu EU:n kansalaiskeskustelujen toteutumista, näin erityisesti Suomen ja Viron välillä (Citizen's Dialogue 2018).
- hankkeen toiminnasta vastannut erikoissuunnittelija on vaikuttanut EU:n kansalaisviestinnän julkaisujen kehittämiseen toimimalla osana EU-maiden edustajista koostuvaa viestintäjulkaisujen asiantuntijatiimiä.
- Europe Direct -hankkeen toiminta on ollut kustannustehokasta.
- Europe Direct -hanke on vahvistanut Varsinais-Suomen liiton yhteistyötä ja verkostoa EU:n toimielimiin, erityisesti komission ja parlamentin toimijoihin.

Euroopan komissio rahoitti hankkeen toimintaa vuosittain hyväksytyn viestintäsuunnitelman mukaisesti. Lisäksi Varsinais-Suomen liitto rahoitti hanketta omarahoitusosuudella. Maakuntahallitusta on informoitu hankkeen rahoituksesta ja omarahoitusosuuden kattamisesta kalenterivuosittain. Hankkeen lopputilityksen perusteella hankkeesta on jäänyt ylijäämää 16 013,78 €.

Valmistelija TN/KK/mk

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus päättää:

1. merkitä tiedoksi Europe Direct -hankkeen tulokset ja toiminnan päättymisen,
2. siirtää hankkeen ylijäämän aluekehittämisen kustannuspaikalle 3010 käytettäväksi muiden hankkeiden omarahoitusosuuksien kattamiseen sekä
3. lopettaa kustannuspaikan 7014 (Europe Direct).

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Erikoissuunnittelija Katri Koivisto, p. 0400 251 771, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

§ 149 VIRANHALTIJAPÄÄTÖKSET

Asia Viranhaltijat ovat tehneet hallintosäännön ja päätösvallan delegointien perusteella seuraavat toimenpanopäätökset:

Maakuntajohtajan päätökset:

- hankepäätökset A § 40–44
- muut B § 104-127

Edunvalvontajohtajan päätökset:

- CB valtion vastinraha maksatuspäätökset X § 27–39
- Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen maksatuspäätökset C1 § 17

Head of Managing Authority päätökset A1 § 114-122

Oheismateriaalina ovat päätösluettelot.

Valmistelija ml/mbl/kn/mk

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat tiedoksi eikä käytä otto-oikeuttaan.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Hallintosihteeri Marja Karttunen, p. 040 720 3061, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

§ 150 MAANKÄYTTÖJAOSTON 13.9.2021 ANTAMAT LAUSUNNOT JA KÄSITTELEMÄT ASIAT

Asia Maankäyttöjaoston 13.9.2021 pöytäkirja:
Lausunto Auran kunnanhallitukselle Auran asemanseudun taajaman, valtatie 9 liikennealueen ja Aurajokilaakson osayleiskaavaehdotuksesta
Lausunto Askaisten yleiskaavan muutosluonnoksesta Isojärven alueella
Lausunto Uudenkaupungin kaupungin osayleiskaavaehdotuksesta koskien Kalannin aluetta
Lausunto Kalannin aurinkoenergian tuotantoalueen suunnittelutarveratkaisu-, rakennuslupa- ja tilapäisten lupahakemusten vireille tulosta
Lausunto YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn ja Natura vaikutusten arvioinnin tarpeesta kalankasvatushankkeessa, Kustavi, Isokari
Lausunto Kolsa-Juvansuon tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta
Lausunto Juha Vainion maa-aineslupahakemuksesta
Lausuntopyynnöt, jotka eivät anna aiheita Varsinais-Suomen liiton lausunnon antamiseen:
1.Fingrid Oy: Pyhärannan Torna-Lautakarun neutraalipiirin johtoa koskeva lunastuslupahakemus (M106/12.7.2021)
2.Liikenne- ja viestintäministeriö: Luonnos liikenneturvallisuusstrategiaksi (M88/8.6.2021)
3.Salon kaupunki: Honkala-Annalan ranta-asemakaavanmuutosluonnos (M91/14.6.2021)
4.Salon kaupunki: Rudus Oy:n maa-aineslupahakemus Salon Kiikalan Saaren tiloilla Fillerimonttu, Hiekka-alue ja Ojalannummi (M99/29.6.2021)

5. Taivassalon kunta: Taivassalon Keräsaari II:n ranta-asetuksenmuutos (M107/2.8.2021)
6. Turun kaupunki: Luostarinkatu 5:n asemakaavanmuutos (M95/28.6.2021)
7. Turun kaupunki: Kaksikerran Kalliolan ranta-asetuksenmuutos (M96/28.6.2021)
8. Uudenmaan ELY-keskus: Lausuntopyyntö Keräkankareen pohjavesialueen rajausmuutoksesta (M115/31.8.2021)
9. Varsinais-Suomen ELY-keskus: YVA-menettelyn tarpeellisuus tiesuunnitelmassa valtatie 9 parantaminen välillä Lieto as – Aura (M92/15.6.2021)
10. Varsinais-Suomen ELY-keskus: Mt 180 Kirjalansalmen uuden sillan tiesuunnitelma Paraisilla ja Kaarinassa (M93/15.6.2021)
11. Varsinais-Suomen ELY-keskus: YVA-menettelyn tarpeellisuus BioGPaimio Oy:n Paimion bio-kaasulaitos-hankkeessa (M94/22.6.2021)
12. Varsinais-Suomen ELY-keskus: Lunastuslain mukainen kuuleminen, Iso-Hölo, Eura ja Laitila (M97/28.6.2021)
13. Varsinais-Suomen ELY-keskus: Mt 180 Hessundinsalmen uuden sillan tiesuunnitelma Paraisilla (M100/29.6.2021)

Ilmoitukset Varsinais-Suomen liiton luottamustoimielimien päätöksistä ovat olleet nähtävillä pöytäkirjojen tarkastusten jälkeen liiton kotisivuilla www.varsinais-suomi.fi otsikon "Päätöksenteko / Esityslistat ja pöytäkirjat" alla.

Tämän lisäksi maankäyttöjooston pöytäkirjan paperiversio on nähtävillä kokouksessa

Valmistelija HS/hm

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee maankäyttöjooston pöytäkirjan 13.9.2021 tiedoksi eikä käytä otto-oikeuttaan.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Suunnittelujohtaja Heikki Saarento, puh. 040 7203 056, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

§ 151 TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT

.1 MAAKUNTAVALTUUSTON KOKOUS 25.10.2021

Maakuntavaltuuston kokous pidetään 25.10.2021 Turun kristillisellä opistolla, Linnasmäki Oy, Turku.

Alustava ohjelma:

- 9.30 Ryhmäkokoukset
- 10.30 - Maakuntavaltuuston kokous
- 12.00 Lounas
- 13.00 - Maakuntavaltuuston kokous jatkuu

Asialuettelo:

1. Kokouksen avaaminen
2. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
3. Maakuntavaltuuston järjestäytyminen
4. Maakuntavaltuuston sihteerin määrääminen

5. Valtuustoryhmien muodostaminen
6. Kokousasiain esittelyjärjestyksen hyväksyminen
7. Pöytäkirjantarkastajien valitseminen
8. Ääntenlaskijain valitseminen
9. Maakuntavaltuuston vaalilautakunnan valitseminen
10. Maakuntahallituksen valitseminen
11. Tarkastuslautakunnan valitseminen
12. Ajankohtainen katsaus maakuntavaltuustolle
13. JHTT-yhteisön valitseminen
14. Valtuustoryhmän tai valtuutetun aloitteet
15. Valtuutetun kyselyt
16. Muutoksenhakuohjeet ja kokouksen päättäminen

.2 ASiantuntijalausunto kansalaisaloitteesta suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi ja susivahinkojen estämiseksi

Asia Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Varsinais-Suomen liiton asiantuntijalausuntoa kansalaisaloitteesta (KAA 4/2020) suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi ja susivahinkojen estämiseksi. Lausunto on pyydetty toimittamaan kirjallisesti 11.10. klo 14.00 mennessä.

Kansalaisaloitteessa esitetään, että valmistellaan laki, joka luo puitteet suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi. Lisäksi lain tulee mahdollistaa nykyistä luotettavampi suden kannanarviointi, suden lajipuhtaus ja määrittää valtakunnallisesti yhtenäiset toimintatavat uhkaa tai vaaraa aiheuttavien susien poistamiseen. Aloitteessa kannanhoidollisen metsästyksen tavoitteena on susikannan säätely yhteiskunnallisesti siedettävälle tasolle, vähentää vahinkoja metsästyskoirille ja kotieläimille sekä pitää sudet ihmisarkoina ja poissa ihmisasuksesta.

Susi kuuluu Suomessa poronhoitoalueen ulkopuolella EU:n luontodirektiivin liitteen IV tärkeinä pidettyihin tiukasti suojeltuihin lajeihin. Suden metsästys on lähtökohtaisesti kielletty. Kannanhoidollinen metsästys ei nykyilainsäädännön mukaan ole mahdollista, mutta metsästyslain 41 a § säädettyllä poikkeusluvalla voidaan rauhoituksesta poiketa. Poikkeusluvan myöntää Suomen riistakeskus, ja se perustuu Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa määriteltävään alueelliseen kiintiöön.

Kansalaisaloitteen näkemykset ovat linjassa jo aiemmin *Kansallisen suurpetopoliitikan kehittämisarvioinnin* (2014) ja sittemmin päivitetyn *Suomen susikannan hoitosuunnitelman* (2019) esittämien kannanhoidollisten toimien kanssa. Maa- ja metsätalousministeriön asettamassa *Suden kannanhoidollisen metsästyksen suunnittelu ja määrittely* -hankkeen valmistelu- ja ohjausryhmässä (MMM009:00/2020) ja virkavalmisteluna tuotetussa *Suden kannanhoidollisen metsästyksen suunnitelma* -työryhmäraportissa käsitellään reunaehtoja ja suunnitelmaa suden kannanhoidolliselle metsästykselle poronhoitoalueen ulkopuolella. Jokainen alueellinen riistaneuvosto (15 kpl) kannatti esitystä joko sellaisenaan tai muutettuna pienillä muutoksilla.

Kansalaisaloite on luettavissa:
[KAA_4+2020.pdf \(eduskunta.fi\)](#)

Varsinais-Suomen liitto on antanut seuraavan asiantuntijalausannon eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle 11.10.2021:

Sudet herättävät keskustelua Varsinais-Suomen alueella, sillä havaintoja susien liikkeistä tehdään yhä useammin lähellä asutusta. Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan maaliskuussa 2021 koko maan susikannan koko oli keskimäärin 300 sutta. Luku kattaa yhteensä 57 parin ja perhelaumojen

muodostamaa reviiriä. Määrä on noin 31 % suurempi kuin vuonna 2020. Ennustemallin mukaan reviirien määrä todennäköisesti kasvaa edelleen.

Susikannan kasvun taustalla on hyvä pentutuotto, erityisesti alueilla, jossa on saatavissa hyvin ravintoa. Alueellinen tarkastelu on osoittanut, että merkittävä osa Suomen susikannasta elää nimenomaan suhteellisen väkirikkaassa läntisessä osassa maata ja vähemmän susia tavataan idässä ja pohjoisessa.

Läntisen Suomen kannanhoitoalueella on keväällä 2021 tavattu 21 perhelaumaa ja 13 suden asumaan reviiriä. Itäisen Suomen kannanhoitoalueella laumareviirejä oli 13 ja kahden suden reviirejä 9. Poronhoitoalueella kuluvana vuonna on todettu vain yksi rajalauma ja yksi rajalla liikkuva susipari.

Läntisen Suomen kannanhoitoalueen sisällä vahvimpien susikantojen alueita ovat Varsinais-Suomi ja Etelä-Satakunta sekä Etelä- ja Pohjois-Pohjanmaa. Itäisessä Suomessa susikanta painottuu puolestaan Kainuun ja Pohjois-Karjalan itäosiin sekä Pohjois-Savon pohjoisosiin.

Varsinais-Suomessa susien esiintymistiheys on Suomen suurin. Parhaillaan alueella on 10 susireviiriä sekä yksi jaettu susireviiri Satakunnan kanssa. Kyseisillä 10 reviirillä on keväällä 2021 havainnointu kahdeksan pentulaumaa ja kaksi susiparia.

Susien aiheuttamat vahingot ovat Varsinais-Suomessa pysyneet viime vuosina samoissa suuruusluokissa. Kotieläinvahingot kohdistuvat lähinnä lammasvahinkoihin. Suuri syy kotieläinvahinkojen vähäisyyteen on alueen suuri valkohäntäpeurakanta, joka tarjoaa susille helpon ja runsaan saaliin kohteen. Metsästyskoiravahingot Varsinais-Suomessa ovat olleet viime vuosina yksittäisiä.

Susihavainnot ovat Varsinais-Suomessa jatkuvassa nousussa viime vuosien aikana. Vuosien 2020 ja 2021 välillä havaintojen määrä on noussut 52 %. Samanaikaisesti susien karkotusluvut ovat lisääntyneet. Julkisessa keskustelussa on ollut vuosia huoli ihmisten turvallisuudesta susireviirien alueella, ja kunnista nousee esiin yhä useammin huolestuneita kannanottoja. Sudet liikkuvat toistuvasti lähellä ihmisasutuksia ja silminnäkijähavainnointia ihmisasutusten liepeiltä on runsaasti. Varsinais-Suomen liitto jakaa kansalaisaloitteen huolen susien pitämisestä ihmisarkoina ja pysymisestä poissa ihmisasutusten lähetyviltä.

Varsinais-Suomen liitto katsoo, että kansalaisaloitteen tarkoitus on muun muassa maaseudun asumisen, ihmisten ja kotieläinten turvallisuuden sekä elinkeinon harjoittamisen kannalta perusteltu. Kannan kehitykseen liittyvät haasteet tulee pyrkiä ratkaisemaan kestäväällä tavalla. Susikannan hoitosuunnitelmassa tavoiteltavan pidemmän aikavälin susikannan suotuisan suojelutason ja edellä mainittujen seikkojen välille tulee löytää tasapaino.

Susien DNA-näytteiden kerääminen on ollut nousujohteista viimeisen kuuden vuoden aikana ja näytekattavuus Varsinais-Suomen susikannasta on hyvä. Varsinais-Suomen susipopulaation sukusiitosprosentti on korkeampi kuin muualla maassa johtuen susien lähisukulaisuudesta. DNA-tutkimus onkin auttanut sukulaissuhteiden selvittämisessä ja susien liikuntojen seuraamisessa. Yhteistyön muotoja DNA-keräysten mahdollistamiseksi on jatkossakin pidettävä yllä ja parannettava entisestään. Kattava DNA-keräys tukee myös kansallisen susikannan suotuisan suojelutason viitearvotyön onnistumista.

Kannanhoidollisen metsästyksen tarpeellisuus on nostettu esiin jo *Kansallisessa suurpetopoliitiikan kehittämisarvioinnissa* vuonna 2014. Suden kannanhoidollisen metsästyksen toteuttamisen kannalta on ongelmallista, mikäli kannanhoidolliset pyyntiluvat laitetaan hallinto-oikeuden toimesta toimeenpanokieltoon tutkimusnäytön puutteellisuuden vuoksi.

Tutkimustiedon lisääminen onkin kannatettavaa. Pohjoismaissa tehdyissä tutkimuksissa on todettu, että laillisen metsästyksen salliminen lisää sietokykyä sutta kohtaan ja yleisemminkin sosiaalista hyväksyntää suden läsnäoloa kohtaan. Ekologinen tutkimus todentaa syy-seuraussuhteita – laillisen metsästyksen salliminen vähentää samanaikaisesti laittomia susien tappoja. Yhteiskuntatieteellinen tutkimus puolestaan on kyennyt todentamaan perustelut sille, miksi tämä yhteys on olemassa - susireviireillä asuvat ihmiset kaipaavat vaikutusmahdollisuuksia alueensa susikantaan metsästyksen keinoin.

Varsinais-Suomen susikannan kehitys osoittaa, että susien salakaadot eivät ole suuri ongelma alueen susikannan hyvinvoinnin kannalta. Tästä huolimatta on sekä susikannan että paikallisten ihmisten etujen mukaista käyttää kannanhoidossa sellaisia toimenpiteitä, joilla laittomia toimia voidaan ennaltaehkäistä.

Varsinais-Suomen liitto pitää tärkeänä, että toteutuessaan kannanhoidollisen metsästyksen sosio-kulttuurisia sekä ekologisia vaikutuksia tarkastellaan pitkällä aikajänteellä. Kannanhoidollinen metsästys tarjoaa myös mahdollisuuden kehittää SusiLIFE-hankkeessa valmisteltavaa MSE-mallinnustyökalua (Management strategy evaluation tool) riistahallinnon viranomaistyön tueksi. Kannanhoidollinen metsästys on hyvä ottaa huomioon myös valmisteltaessa susikannan suotuisan suojelutason viitearvoa Luonnonvarakeskuksessa.

Lisätietoja Kehittämispäällikkö Malla Rannikko-Laine, p. 040 7213429, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi
Suomen merialuesuunnittelu yhteistyön koordinaattori Mari Pohja-Mykrä, p. 041 550 8442, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi annettavat asiat tiedoksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

§ 152 KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Maakuntajohtajan ehdotus

Puheenjohtaja päättää kokouksen.

Päätös Puheenjohtaja Ilkka Kanerva päätti kokouksen klo 11.51.

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Pykälät: 139-145, 147, 149-152 Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n 1 mom. mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. Pykälät: 146, 148 HVall 3 §:n 1 mom./muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. Pykälät ja kieltojen perusteet:
----------------------------	---

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

	Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Pykälät: 146, 148
Oikaisuvaatimusviranomainen	VARSINAIS-SUOMEN LIITON MAAKUNTAHALLITUS Linnankatu 52 B PL 273 20101 TURKU
Aika	sähköposti: kirjaamo@varsinais-suomi.fi Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.
Oikaisuvaatimuksen sisältö	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava.
VALITUSOSOITUS	Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.
Valitusviranomainen	Turun hallinto-oikeus Sairashuoneenkatu 2-4 PL 32 20101 TURKU
	Kunnallisvalitus, pykälät: Valitusaika 30 päivää
	Hallintovalitus, pykälät: Valitusaika 30 päivää
	Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annettun lain (1455/2015) nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 260 euroa.

**Muu valitusviranomai-
nen**

Osoite:
Postiosoite:

Pykälät: Valitusaika päivää

Valitusaika

Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista.

Valituskirja

Valituskirjassa on ilmoitettava

- valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet

Valituskirja on valittajan tai valituskirjan muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjan, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä päivästä, josta valitusaika on luettava.

**Valitusasiakirjojen
toimittaminen**

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä.

Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Hankinta-asiat

Hankinta-asioiden osalta pöytäkirjan liitteenä on erillinen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus.

Pykälät:

[Hankinta-oikaisuohje ja valitusosoitus, pöytäkirjan liite](#)

Lisätietoja

Yksityiskohtainen oikaisuvaatimus/valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.